

Pau Rodrigo Miralles

LA INCLUSIÓ EN EL MÓN DEL FUTBOL BASE

Treball de Fi de Grau
dirigit per la Dra. Maria Dolores Varea

Grau de Pedagogia

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona 2021

ÍNDEX

1. Justificació i presentació	3
2. Marc Conceptual.....	4
2.1. Conceptualització del futbol base	4
2.1.1. La Lliga Genuïna.....	8
2.1.2. La Lliga We League	8
2.2. Inclusió	9
2.2.1. Evolució de la societat fins la inclusió.	9
2.2.2. Conceptualització de la inclusió.	11
2.2.2.1. Inclusió educativa.	12
2.2.2.2. Inclusió a l'esport.	14
2.2.2.3. Factors que poden dificultar la inclusió en el món del futbol base.....	15
2.2.2.4. Factors que poden afavorir la inclusió en el món del futbol base	16
2.3. Conceptualització de l'atenció a la diversitat i les persones amb Necessitats Educatives Especials (NEE).....	17
2.4. Diferents discapacitats o malalties compatibles amb el futbol base.	19
2.4.1. TDAH.	19
2.4.2. Autisme.	21
2.4.3. Dificultats físiques.	23
2.4.3.1. Amputacions	23
2.4.3.2. Dificultats motrius i musculars lleus.....	24
2.4.3.3. L'obesitat	25
2.4.4. Síndrome de Down.....	26
2.4.5. Deficiència visual.....	27
2.4.6. Deficiència auditiva.	28
2.4.7. Retard mental.....	30
2.4.8. Malalties respiratòries lleus.....	31
3. Disseny de la investigació	32
3.1. Objectius.....	32
3.2. Estratègies metodològiques.	33
4. Desenvolupament de la Investigació	35
4.1. Recollida de dades	35
4.1.1. Entrevistes.	35
4.2. Anàlisi de les entrevistes.	43
4.3. Anàlisi de les recerques bibliogràfiques.....	54
5. Conclusions.	60
6. Proposta de millora i possibles investigacions futures.	62
7. Bibliografia	63
8. Annexos.....	66

RESUM

Aquest treball parla de la inclusió al món del futbol base, enfocada concretament als nens/es o adolescents amb discapacitats, deficiències o malalties lleus. És un tema poc tractat, donat que normalment es parla de la inclusió pel que fa al gènere, a les ètnies culturals o a les persones amb vulnerabilitat social.

Es divideix en dues parts: la part més teòrica i conceptual, amb una aproximació del què és el futbol base i la inclusió en l'àmbit social, educatiu i esportiu, i l'última part, més d'investigació, amb la valoració de tres entrevistes a professionals, que, junt amb la recerca bibliogràfica, ens ajudaran a aprofundir en si hi ha suficient inclusió, quines són les causes que poden afavorir-la o dificultar-la i quins elements poden fer possible aquesta dins del futbol base.

Paraules Clau: Inclusió, futbol base, Necessitats Educatives Especials i atenció a la diversitat.

RESUMEN

Este trabajo habla de la inclusión en el mundo del fútbol base, enfocada concretamente a los niños/as o adolescentes con discapacidades, deficiencias o enfermedades leves. Es un tema poco tratado, ya que normalmente se habla de la inclusión relacionada con el género, las etnias culturales o las personas con vulnerabilidad social.

Se divide en dos partes: la parte más teórica y conceptual, con una aproximación a lo que es el fútbol base y la inclusión en el ámbito social, educativo y deportivo, y la última parte, de investigación, con la valoración de tres entrevistas a profesionales, que, junto a la búsqueda bibliográfica, nos ayudarán a profundizar en si hay suficiente inclusión, cuáles son las causas que puedan favorecer o dificultarla y qué elementos pueden hacerla posible dentro del futbol base.

Palabras Claves: Inclusión, fútbol base, Necesidades Educativas Especiales y atención a la diversidad.

ABSTRACT

This work talks about inclusión in the world of grassroots football, specifically focused on children or adolescents with disabilities, deficiencies or mild illnesses. It is a little-discussed topic, as it usually talks about inclusion in terms of gender, cultural ethnicity, or people with social vulnerability.

It is divided into two parts: the most theoretical and conceptual part, with an approximation of what is grassroots football and inclusion in the social, educational and sports, and the last part, more research, with the assessment of three interviews with professionals, which, together with bibliographic research, will help us to delve into whether there is sufficient inclusion, what are the causes that can favor or hinder it and what elements can make it possible within grassroots football.

Keywords: Inclusion, grassroots football, Special Educational Needs and attention to diversity.

1. Justificació i presentació.

He escollit aquest tema perquè crec que és innovador i socialment just. Com a entrenador de futbol i futur pedagog, tinc la sensació que manca inclusió en aquest àmbit, ja que en tractar-se d'un esport competitiu, sovint els seus agents s'enfoquen més en competir que en l'aprenentatge en si o en la mateixa inclusió dels nens/es, i per tant, a vegades és molt difícil que els equips de futbol base acceptin la incorporació de persones amb Necessitats Educatives Especials i que les integrin dins l'equip de forma correcta per tal que puguin aportar i aprendre en una competició ordinària i oficial.

Recordo que vaig treballar a un Torneig de Futbol Base, i em va cridar l'atenció un nen que semblava que podia tenir TDAH o autisme, o inclòs ambdues coses, i se'm va quedar gravada la imatge de com el seu entrenador el tractava i l'excloïa de l'equip. Aquest fet em va fer reflexionar sobre la necessitat de fer una recerca basada en la inclusió al món del futbol proposant línies d'actuació per tal de fomentar-la i millorar-la.

Crec que els pedagogs/es tenim l'obligació d'investigar, actuar, avaluar i supervisar tots aquells elements que dificulten o afavoreixen la inclusió dels infants, adolescents i persones grans en tots els àmbits educatius siguin formals o no formals.

Per tant, el treball gira entorn de dos grans conceptes: el futbol base i la inclusió, amb els objectius d'identificar i detectar si aquest esport és prou inclusiu per a aquells nens/es o adolescents amb diferents malalties o discapacitats lleus i també per detectar quines són aquelles barreres que impedeixen que el futbol base pugui ser un element inclusiu per a la pràctica esportiva i com es podria aconseguir una millor inclusió en un futur, dins del món més esportiu i futbolístic.

Una vegada realitzada aquesta investigació, es proposa una millora enfocada a promoure un futbol base més inclusiu i enriquidor per a tothom. Tot un repte, ja que, avui en dia, fomentar la inclusió total en un esport és molt difícil perquè es prioritza l'esperit competitiu abans que els valors.

2.Marc Conceptual.

2.1.Conceptualització del futbol base.

El terme futbol prové de la paraula Football (peu i pilota) i consisteix a jugar en un terreny de joc amb dues porteries i una pilota, l'equip que aconsegueix fer més gols és el guanyador. Es considera un esport molt antic i els seus orígens es poden situar al voltant de l'any 200 aC. Però fins al 1868, a Anglaterra mitjançant The Football Association, no es va crear amb unes regles de joc definides com: les faltes, els fora de banda, els córners, els fora de porteria, els penals, les targetes grogues i vermelles...(Wikipedia, n.d.)

Al cap del temps, aquest esport ha anat evolucionant, antigament es jugava en camps rectangulars de terra, i ara pràcticament, es pot dir que tots els terrenys són de gespa natural, artificial o mixta, anomenat també model híbrid. Els camps estan delimitats en zones i línies concretes, amb dos equips d'onze jugadors i es podien fer tres substitucions de jugadors/es per equip, encara que amb la Covid, l'IFAB (International Association Board Football) ha actualitzat una regla de joc, en la que es permet realitzar cinc canvis.

Sembla que l'ús de la pilota totalment rodona va ser clau per a la seva acceptació perquè era fàcil de manipular i de moure per part d'infants i joves. Està catalogat com l'esport estrella mundial, perquè actualment es considera un fenomen social i universal que atrau molts nens i cada vegada més nenes per a practicar-lo.(Paredes, 2007)

El futbol base sorgeix amb l'objectiu de garantir una formació futbolística però també integral, que inclogui un ampli ventall de valors importants a l'hora de practicar qualsevol esport. Aquesta formació ha d'estar enfocada de manera col·lectiva, ja que el futbol és un esport col·lectiu, per tant, la seva pràctica ens ha de permetre la possibilitat de crear vincles tant esportius com educatius que estiguin basats en el desenvolupament i el creixement personal des del respecte, la tolerància, la generositat, la cooperació, la solidaritat, etc. Per tal que el futbol pugui ser més inclusiu, és important que es desenvolupi en un entorn formatiu i competitiu alhora. Això vol dir que si aquest esport sols es veu com una mena de competició, augmenta la violència perquè tots els seus membres sempre voldran guanyar i no entendran res més que això. (Arranz, 2007)

Es considera que els agents que formen part del futbol base són: la junta directiva, els coordinadors/es, els entrenadors/es, els delegats/des, els/les fisioterapeutes, els jugadors/es, pares/mares o tutors i el públic en general.

Mis Entrenamientos de Futbol (n.d.) defineix el futbol base com un esport competitiu practicat per jugadors/es de 5 a 19 anys. Es divideix en diverses categories i en tres modalitats depenent de l'edat de cada jugador/a, que són:

- **Categoria Adicional:**
 - **Babies:** Aquesta etapa comprèn les edats de cinc a sis anys i és quan es comença a xutar la pilota, però sense cap condicionant previ, tampoc es competeix.
- **Categories de Futbol 7:**
 - **Prebenjamí:** Amb nens/es de set a vuit anys, on es treballa la coordinació i flexibilitat, així com les normes més bàsiques del joc i les primeres accions tècniques com poden ser: la passada, el control, la conducció, el regat i el xut. S'expliquen les diferents posicions del camp que han de ser ocupades. Juguen partits de 40 minuts en 4 parts de 10 minuts de joc.
 - **Benjamí:** Inclou nens/es de nou a deu anys. A aquesta categoria es delimiten els rols dins l'equip i les posicions determinades de cada persona, es perfecciona més la tècnica i es comença a introduir un poc de tàctica, com per exemple, el marcatge o el desmarc. Els partits són de 48 minuts en quatre parts de 12 minuts.
 - **Aleví:** Aquesta categoria està composta per nens/es d'onze i dotze anys i ja se'ls explica com poder donar profunditat i amplitud al joc, què fer per desmarcar-se i cap a quina zona. Des del punt defensiu o més tàctic, se'ls ensenya com realitzar marcatges, cobertures i permutes i quina zona han de defensar. Els partits que es juguen són de 60 minuts en quatre parts de 15 minuts.
- **Categories de Futbol 11:**
 - **Infantil:** Comprèn els adolescents de tretze i catorce anys. Comencen a construir estratègies amb les quals puguin perjudicar el contrari, analitzant els seus pros i contres. A més a més, profunditzen en els moviments tant ofensius com defensius. Es juguen 70 minuts en dues parts de 35 minuts.
 - **Cadet:** Està composta per jugadors/es de quinze i setze anys, es reforcen els coneixements ofensius i defensius treballats en les categories anteriors

i l'estratègia tant ofensiva com defensiva, així com les basculacions. Es juguen 80 minuts en dues parts de 40 minuts.

- **Juvenil:** Inclou adolescents de disset, divuit i dinou anys i es profunditza amb els sistemes i estils de joc, complementant-ho amb el reforç de tots els principis tant defensius com ofensius. Es juguen 90 minuts en dues parts de 45 minuts.

Segons l'Article 188 del Reglament General de la Federació Catalana de Futbol (2016), es consideren competicions oficials totes aquelles que figuren en el pla de competició de la Federació Catalana de Futbol, però en aquest cas sols nomenaré les pertanyents al futbol base masculí i femení:

Futbol Base Masculí

Juvenil Divisió d'Honor
Juvenil Nacional
Juvenil Preferent
Juvenil Primera
Juvenil Segona
Cadet Divisió d'Honor
Cadet Preferent
Cadet Primera
Cadet Segona
Infantil Divisió d'Honor
Infantil Preferent
Infantil Primera
Infantil Segona
Aleví Preferent
Aleví Primera
Aleví Segona
Aleví Tercera
Benjamí Preferent
Benjamí Primera
Benjamí Segona
Benjamí Tercera
Prebenjamí

Futbol Base Femení

Juvenil Preferent
Juvenil Primera
Juvenil Segona
Cadet Femení
Infantil Primera
Infantil Segona
Aleví Primera
Aleví Segona
Benjamí Femení

El Reglament General de la Federació Catalana de Futbol (2016) especifica a l'Article 216 sobre l'alineació i la substitució de futbolistes, que perquè un/una futbolista pugui alinear-se correctament per un club en partits de competició oficial, haurà d'estar declarat apte per competir amb un previ reconeixement mèdic facultatiu i que durant la temporada no s'ha de trobar declarat/da de baixa mèdica esportiva per la Mutualitat Catalana de Futbolistes. El document on s'expliquen els requeriments per obtenir el reconeixement mèdic per tal de poder realitzar aquesta pràctica esportiva es trobarà als annexos.

També a l'article 218 del mateix Reglament s'explica que en les categories de modalitat de Futbol 7 els jugadors/es hauran de jugar com a mínim dos quarts, de forma que abans de començar l'últim quart, tots els jugadors/es hauran d'haver jugat. Aquesta mesura està pensada per garantir que cap nen/a es quedi sense participar.

Seguint amb els drets dels jugadors/es, el reglament esmentat anteriorment diu que han de tenir dret a rebre una formació que asseguri el seu propi desenvolupament personal i que es respecti la seva integritat tant física com moral, així com la seva dignitat personal, no podent ser objecte de vexacions físiques o morals. També diu que tothom que vulgui jugar a aquest esport ha de tenir les mateixes oportunitats d'accés als diferents nivells esportius, amb l'únic condicionant d'haver superat les proves de reconeixement mèdic.

2.1.1.La Lliga Genuïne.

La Lliga de Futbol Professional conjuntament amb l'empresa MIC Sports organitza la Lliga Genuïne que és una competició integradora que es va iniciar a la temporada 2017/2018 i abasta equips tradicionalment professionals formats per persones amb deficiència intel·lectual. Els seus objectius són:

- Normalitzar la pràctica del futbol en el col·lectiu de persones amb discapacitat intel·lectual.
- Promoure la implicació del futbol professional amb aquest projecte integrador.
- Fomentar que els equips professionals adherits a la Lliga formin un equip Genuïne.

Hi poden participar tant xics com xiques a partir de 16 anys, que tinguin catalogada una discapacitat intel·lectual mínima de 33%. La competició es realitza en la modalitat de Futbol 8, amb partits de 4 parts de deu minuts cadascuna. En aquesta competició no només es tenen en compte els resultats, sinó també les actituds d'esportivitat i companyonia que es mostren durant els partits, premiant-se amb punts extres el comportament, les conductes i el joc net de jugadors/es, entrenadors/es i aficions. L'eslògan principal és: "Es tracta de compartir abans que competir". (Lliga de Futbol Professional, n.d.)

Opino que aquesta lliga és un bon exemple d'integració i una bona aposta perquè les persones amb discapacitat intel·lectual gaudeixin del futbol. Tot i això, els menors de 16 anys tampoc hi tenen cabuda, segurament perquè cal una organització molt complexa i prioritzen els més grans. Això no obstant, és una excel·lent iniciativa, però no és inclusiva, donat que només juguen entre iguals i no participen les persones sense cap discapacitat.

2.1.2.La Lliga We League

Com especifica el document de la Fundació Fedamar (n.d.), aquesta competició va ser creada l'any 2019 a Catalunya entre la Fundació Fedamar (una fundació sense ànim de lucre que té com a objectiu oferir que totes les persones amb qualsevol mena de deficiència puguin fer esport) i l'Associació Catalana d'Esport Adaptat (ACEA) amb el suport de la Federació Catalana de Futbol.

La modalitat de la Lliga és de Futbol 7 i la seva logística està organitzada de forma que pugui acollir diferents entitats esportives catalanes, les quals creïn un equip de futbol compost per 14 persones màxim amb qualsevol mena de diversitat funcional. La durada dels partits serà de 48 minuts i, entre els dos equips acordaran si es realitzen quatre parts de dotze minuts o dues parts de 24 minuts. En cas de no haver-hi un consens, prevaldrà l'opció de dues parts de 24 minuts.

Destacaria que es realitza un Startday amb un ambient molt festiu on es poden relacionar persones amb diversitats funcionals molt diferents. Això, provoca que hi hagi un foment dels valors esportius i que es promogui el joc net entre tots els participants.

Aquesta lliga aposta per la màxima integració, donat que abasta tota mena de discapacitats, no obstant això, no és una competició inclusiva, ja que no ofereix de moment la possibilitat de compartir l'experiència de practicar i jugar el futbol amb persones sense cap deficiència o discapacitat.

Fent referència a això, el Decret Llei 150/2017 de 17 d'octubre de la Generalitat de Catalunya de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu exposa que: "totes les persones han de tenir dret a una educació en entorns ordinaris". Des del meu punt de vista, hauria de ser l'ideal perquè s'enfortirien molt els vincles humans i emocionals i s'aconseguiria assolir un aprenentatge mutu i cooperatiu que fomentaria la inclusió.

2.2.Inclusió

2.2.1.Evolució de la societat fins la inclusió.

Històricament, totes aquelles persones denominades discapacitades eren repudiades i considerades insignificants per a l'ésser humà, això provocava que estiguessin en **exclusió social**, és a dir, eren apartades de la societat i es consideraven persones totalment dependents dels altres amb una manca d'autonomia per fer-se valdre per si mateixes. Aquesta percepció dels humans cap a aquest tipus de persones feia que se sentissin invàlides i que no estiguessin gens recolzades per la societat, per poder desenvolupar les seves pròpies capacitats amb una certa autonomia i amb esperit d'esforç i superació tan individual com col·lectiva. (Vélaz de Medrano, 2002 citada per Arroyo, 2013)

A poc a poc, la societat va anar evolucionant, i seguint el que diu Rubio (2009), va sorgir el terme **normalització**, que significa que totes les persones amb discapacitat o deficiències són acceptades per la societat. A partir d'allí, l'any 1978 amb l'Informe Warnock, va prendre rellevància la **integració**, que vol dir, que aquestes persones tenen el mateix dret que les altres a rebre l'educació, però dins d'un mateix grup d'iguals.

Això va provocar que es construïssin Escoles d'Educació Especial adaptades sols per a aquests tipus de nens/es i adolescents i també que la gent vegis aquestes persones com a persones amb problemes i amb dependència, però que, si s'educaven juntes, podrien desenvolupar algunes de les capacitats o habilitats que tenien.

L'any 1990, amb la Declaració Mundial sobre l'Educació per a tots, organitzada a Jomtien, on van participar més de 155 països i 150 organitzacions, van consensuar-se diferents millores, com la satisfacció de les necessitats bàsiques d'aprenentatge i la universalització de l'accés a l'educació i el foment de l'equitat. Quatre anys més tard, sota l'organització de la mateixa UNESCO i el Ministeri d'Educació i Ciència, es va celebrar la Conferència de Salamanca, amb la participació de 92 països i 25 organitzacions, que va representar un avenç a la història pel que fa a l'educació especial, ja que es va començar a promoure la **inclusió** i l'educació per a tothom arran d'uns canvis ideològics des de la vessant política, on proposaven destinar suficients recursos per capacitar als centres educatius ordinaris per atendre a tothom. També es va acordar treballar des de la diferència de cada infant o adolescent per poder respondre a les necessitats de cadascú dotant a les diferents institucions educatives per poder tenir una millor qualitat i eficiència.

Opino que la majoria de persones pensen que la inclusió i la integració és el mateix. Em sembla interessant reflexionar sobre aquest assumpte, ja que crec que, si la gent percep que aquests dos conceptes no tenen cap diferència, és difícil avançar cap a una societat més inclusiva. Segons Rubio (pàg.2, 2009): "la integració s'entén com la incorporació d'una persona a un grup social en concret en el qual se sent integrat i es percep com una igualtat d'oportunitats entre el grup d'iguals".

Per exemple, una Escola d'Educació Especial diríem que és integradora perquè integra persones amb discapacitats paregudes dins d'una mateixa classe, i a partir d'allí, se'ls pot adaptar el material a cada persona en concret depenent de les seves pròpies característiques. En canvi, segons el mateix autor, la inclusió s'entén com el sistema en el qual s'enforteix la diversitat de cada persona, on s'inclouen diverses

persones amb característiques i necessitats totalment diferents en un mateix grup de treball per aprendre cadascú en la seva diversitat, és a dir, incloent-hi tothom i enfortint la cooperació i el treball en equip. Per exemple, una escola que tingui projectes que incloguin nens/es amb discapacitat cognitiva i altres que poden tenir perfectament una escolarització sense cap mena d'adaptació, es considera una escola inclusiva.

2.2.2. Conceptualització de la inclusió.

Narodowski (2007) especifica que la inclusió es considera el terme pel qual tothom se sent acceptat i acollit dins d'un sistema, que treballa per l'equitat de condicions i la igualtat d'oportunitat entre tots, proporcionant una accessibilitat adequada a la societat per a totes les persones del món, agrupant-se entre diversos grups socials, fomentant així el reconeixement i la redistribució d'oportunitats amb els més vulnerables.

Reforçant aquesta definició, l'Agenda de l'Educació Inclusiva de l'ONU (2008) exposa que la inclusió és una manera de concebre la societat i el dret de tots/es a participar en un entorn comunitari, compartint els mateixos espais, fomentant així una assistència, participació i progrés de tothom, tant pel que fa a l'educació, a la societat com en l'àmbit esportiu.

Actualment a Catalunya, podem trobar la Llei 19/2020, del 30 de desembre, sobre la igualtat de tracte i no discriminació, amb l'objectiu d'establir una regulació comuna i integral per garantir el dret de qualsevol persona perquè no sigui discriminada i sigui tractada amb dignitat, que ha de prevenir, erradicar i corregir qualsevol actuació o comportament de forma directa o indirecta, sigui en l'àmbit públic o privat, que atempti contra la tolerància i la igualtat. Per tant, aquesta llei fa referència a què totes aquelles persones amb vulnerabilitat social, entre elles, les que tenen una discapacitat física, sensorial, intel·lectual, mental o algun altre tipus de diversitat funcional puguin gaudir de la convivència i cohesió amb altres persones de la societat.

Personalment, penso que la inclusió està sent una mica complicada d'aconseguir, ja que es considera una necessitat transversal que abasta molts de camps com el polític, el social, l'educatiu, cultural, l'esportiu, etc., i malauradament, a vegades, no s'obtenen tots els recursos ni tota la voluntat política.

2.2.2.1.Inclusió educativa.

El sistema educatiu s'ha de centrar en l'atenció a la diversitat, per reconèixer a cada persona com un ésser diferent, únic i irrepetible amb les seves pròpies capacitats i habilitats personals, com una oportunitat d'enriquiment d'aprenentatges per a les altres persones amb un treball col·laboratiu o cohesionador. (Ainscow, 2001)

Segons Echeita i Duk (pàg.1, 2008): "la inclusió educativa és el sistema que lluita per garantir que tots els nens/nenes o adolescents puguin accedir a una educació de qualitat amb igualtat d'oportunitats". Per tant, aquest sistema ajuda a disminuir les barreres que impedeixen o dificulten l'accés a l'educació a totes aquelles persones que tenen alguna necessitat educativa especial. Això ens fa reflexionar que sense inclusió no hi ha qualitat d'aprenentatge perquè hi ha qualitat quan tothom hi pot accedir-hi.

L'Agenda de l'Educació Inclusiva de l'ONU (2008), exposa que la inclusió s'ha d'abordar des de les polítiques generals de tots els països cap als drets humans, i per això, és necessari que es compleixin. A més a més, l'educació ha de ser un element clau per començar a treballar per la inclusió de tothom, tingui les capacitats que tingui, a l'escola ordinària.

Seguint aquesta idea, la Guia d'avaluació dels sistemes educatius rumb a societats més inclusives i justes de la Unesco (2012) diu que l'educació ha de desenvolupar un avenç significatiu cap a una societat més justa, igualitària i inclusiva, que promogui una resposta educativa i social que atengui totes les necessitats de totes les persones del món, erradicant l'exclusió social, per així poder crear un sistema educatiu de qualitat per a tothom...

Segons Amiama (2020), l'Agenda 2030 de les Nacions Unides va aconseguir un gran consens en establir com a un dels objectius per al Desenvolupament Sostenible de les persones i del planeta, garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

La Generalitat de Catalunya veu la necessitat de fer el Decret Llei 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu que exposa (al títol preliminar) que: "un dels pilars fonamentals del sistema educatiu català ha de ser la cohesió social i l'educació inclusiva com a base d'una escola per a tothom". L'article 81 sobre els criteris d'organització pedagògica dels centres per a l'atenció de l'alumnat amb necessitats educatives específiques exposa que: "l'atenció educativa de tot l'alumnat es regeix pel principi d'escola inclusiva, per tant, tots els projectes

educatius dels centres han de considerar els elements curriculars, metodològics i organitzatius per a la participació de tothom en els entorns escolars ordinaris, independentment de llurs condicions i capacitats”.

Segons Hernández i Ainscow (2018), les escoles i els instituts inclusius promouen l'heterogeneïtat de l'alumnat com a eina d'aprenentatge que enriqueix a cada aula. A més a més, fomenten la participació de l'alumnat, compartint experiències amb grups de nivells diferenciats per tal que cadascú pugui complementar-se de forma col·laborativa. També adapten els espais per tal de poder treballar en equip i que qualsevol alumnat, tingui la necessitat específica que tingui, pugui gaudir de l'aprenentatge.

La Webteca Inclusiva (n.d.) diu que les escoles inclusives es basen en un disseny universal d'aprenentatge on s'inclogui un currículum obert i flexible que tracti les necessitats de tot l'alumnat d'una manera personalitzada. Fugen de la metodologia d'aules tradicionals, competitives, homogènies i individuals i treballen per una metodologia basada en l'aprenentatge cooperatiu, cohesionador i amb el treball en equip.

Tenint el compte, la mateixa web: l'aprenentatge cooperatiu tracta d'estructurar l'aula en petits grups per desenvolupar una activitat compartint l'aprenentatge i interaccionant amb l'alumnat de manera equitativa en qualsevol àmbit del coneixement. També es produeix un ensenyament col·laboratiu entre el professorat, solen haver-hi dos professors/es per classe per dur a terme la programació curricular del centre, per tractar les necessitats de tot l'alumnat mitjançant els SIEI (Suports Intensius de l'Escola Inclusiva). Aquest suport ha d'estar plantejat de manera que sigui vàlid i aprofitable per a tot el context de la classe, perquè d'altra forma, estigmatitzem a les persones amb qualsevol deficiència i ja no fem honor al terme inclusió.

El treball per projectes, també es considera un mètode molt adequat per a les escoles inclusives, ja que segons Id (n.d.) es treballa de manera interdisciplinària amb petits grups, desenvolupant competències com la resolució de conflictes, la cooperació i la participació grupal situant a l'alumnat com al centre d'aprenentatge, i alguns cops, inclús col·laborant amb les famílies.

Un altre mètode indicat per la mateixa web és l'educació multinivell que comporta que el professorat faciliti els continguts adaptats a tot l'alumnat, a pesar que es trobin en nivells d'aprenentatge i evolutius diferents, i ofereixi la possibilitat d'escollir entre

diverses activitats perquè tothom sigui partícip, la seva avaluació es basa en el nivell competencial de cada alumnat, per tant, no es considera uniforme per a tothom.

2.2.2.2. Inclusió a l'esport.

Si la inclusió és positiva a un grup de classe, també ho hauria de ser dins l'àmbit esportiu, ja que poder treballar en un equip col·laboratiu i cohesionat, siguin alumnes o futbolistes, provoca que hi hagi un aprenentatge interactiu i fomenta un bon desenvolupament socioemocional i afectiu entre els companys/es.

Com diu Ríos (2005), l'esport inclusiu ha de ser una filosofia que contempli la pràctica esportiva per a tothom basada en igualtat i democràcia i que s'atengui des de la diversitat. Per tant, els programes de promoció esportiva han de ser un escenari ideal perquè tothom tingui cabuda, indiferentment de les seves característiques, dificultats o ritmes d'aprenentatge, perquè tothom es mereix i té dret a una educació de qualitat. Reforçant aquesta idea. La mateixa autora (2017), plantejava que si volem un esport on tothom hi pugui participar, tenim l'oportunitat de construir comunitats que reconguin la diferència i la diversitat entre els iguals, educant a totes les persones de món cap a la societat inclusiva en la qual esperem i volem viure.

L'article 30 de la Convenció de l'ONU (2006) exposa el dret de les persones amb discapacitat a participar en qualsevol pràctica esportiva, i amb l'objectiu de què això es compleixi, els Estats Membres hauran d'adoptar les mesures següents:

- Promoure la major participació de persones amb discapacitats a les activitats esportives.
- Assegurar-se de què les entitats esportives donin una igualtat de condicions a tots/es els seus/ves membres, amb una formació i dotació de recursos adequada.
- Assegurar-se de què totes les persones tinguin accés a les instal·lacions i espais per tal de poder realitzar la pràctica esportiva.
- Fomentar un esport inclusiu, en el qual l'aprenentatge col·laboratiu sigui l'eina principal.

El títol II de la Llei 19/2020, de 30 de desembre, sobre la igualtat de tracte i no discriminació presenta els setze àmbits d'aplicació, en què destaco l'aplicació a l'àmbit de l'esport, recollides a l'article 18, on diu que:

- Tota pràctica esportiva ha de respectar la dignitat i la igualtat d'oportunitats de tothom i ha d'evitar qualsevol actuació que fomenti la discriminació o estigmatització.
- Les administracions públiques, en referència a l'accés a l'activitat física i esportiva, han de prevenir qualsevol actuació que pugui ser discriminadora i han de crear les condicions perquè aquest sigui d'una manera equitativa i inclusiva.
- Les administracions públiques han de promoure accions que contribueixin a la presa de consciència en l'àmbit esportiu sobre la discriminació en totes les formes i expressions que es troben recollides a la llei.

Pel que fa als espais esportius inclosius en l'àmbit escolar, he de dir que Macià et. al. (2021) especifiquen que: hi ha un Decret Llei 132/2010 que estableix que tots els centres educatius han de reunir totes les condicions d'accessibilitat i eliminar totes aquelles barreres que impedeixen l'esport a persones amb qualsevol mena de deficiència, i que cal anar revisant de forma periòdica aquestes instal·lacions perquè estiguin en òptimes condicions per realitzar la pràctica esportiva dirigida absolutament per a tot l'alumnat o esportista que en vulgui fer.

2.2.2.3.Factors que poden dificultar la inclusió en el món del futbol base

Després de tota la informació que he pogut recollir sobre la inclusió, considero que hi ha diferents factors que crec que dificulten aquesta al món del futbol base:

- **Les barreres físiques i econòmiques:** els espais o les instal·lacions on es juga a futbol no tots són accessibles per a tothom, això és una dificultat significativa, ja que caldria adaptar aquestes infraestructures, cosa que comporta un conflicte econòmic i polític, donat que no es disposen de suficients recursos.
- **Els factors socials:** la promoció i la reivindicació perquè tothom pugui jugar i gaudir del seu esport favorit hauria de ser un dret, però la realitat és una altra, i

ens trobem que ni la societat en la qual vivim, ni les institucions, ni tampoc els agents implicats en el món del futbol, no estan prou conscienciats per lluitar contra les desigualtats.

- **La manca de formació:** els professionals que es dediquen al món del futbol base tenen una formació sobretot tècnica amb unes pinzellades de psicologia, però no es tracta en absolut l'atenció a la diversitat, cosa que no afavoreix gens que el futbol pugui ser més inclusiu.
- **L'actitud competitiva:** tots els agents del futbol base normalment pensen més en la victòria del seu equip que en gaudir col·lectivament del joc. Es prioritza la consecució de títols abans que la satisfacció dels mateixos nens/es o adolescents jugant a futbol.

2.2.2.4.Factors que poden afavorir la inclusió en el món del futbol base

Per tot el que m'he pogut informar fins ara, diria que poden ser factors favorables:

- **La satisfacció de sentir-nos una societat més justa** i conscienciada de què totes les persones tinguin les característiques o necessitats que tinguin, puguin tenir les mateixes oportunitats a la vida, i per tant, puguin participar i sentir-se a gust en àmbits més competitius, com l'esport. Els mitjans de comunicació, les institucions esportives i educatives i les administracions internacionals, estatals, autonòmiques i locals haurien de fer campanyes i accions socioeducatives per transmetre a la societat la importància d'una educació inclusiva en l'àmbit formal i no formal i per tant, això també afavoriria una educació cap al futbol inclusiu.
- **La percepció socioeducativa dels professionals adherits a l'educació** com poden ser pedagogs/es, mestres, educadors/es socials o psicòlegs/es sobre que la millor forma de dur a terme l'atenció a la diversitat és des de la inclusió en tots els àmbits.
- **L'admiració social** envers les experiències esportives amb persones discapacitades, com per exemple: els jocs paralímpics, la Lliga Genuïna, la Lliga We League... Tot i no ser esport inclusiu, sinó integrador, aquestes

competicions poden ser una eina afavoridora, ja que estan adaptades i configurades perquè tothom hi pugui participar.

- **La metodologia cooperativa i col·laborativa** que s'està implementant en algunes escoles inclusives, amb atenció a la diversitat i suports específics per a persones amb Necessitats Educatives Especials afavoreix el treball en equip i, per tant, podria ser aplicada també al món del futbol base. A més a més, aquesta metodologia ajudaria a establir unes comunicacions i un clima afectiu que milloraria la relació humana entre companys/es, pares, entrenadors/es i públic.

2.3. Conceptualització de l'atenció a la diversitat i les persones amb Necessitats Educatives Especials (NEE).

L'any 1978, l'Informe Warnock planteja la necessitat de donar suport i adaptar el currículum o activitats a aquelles persones que presentin dificultats d'aprenentatge. El Llibre Blanc per a la Reforma del Sistema Educatiu defineix el concepte Necessitats Educatives Especials de la següent forma: Tenint en compte que tots els alumnes precisen durant la seva escolaritat, diversos suports pedagògics, ja siguin personals, tècnics o materials, també hi ha altres alumnes que de manera complementària podran precisar altres tipus de suport menys usuals. Per tant, una necessitat educativa es descriu com allò essencial per aconseguir els objectius de l'educació. (Bautista, 1991)

La Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu (1990) promoguda pel Ministeri d'Educació Espanyol, incorpora el terme de les Necessitats Educatives Especials, per donar suport a aquelles persones que necessiten una educació especialitzada.

El Decret Llei 150/2017 sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu de la Generalitat de Catalunya diu, que s'ha de garantir que tots els centres educatius siguin inclusius i regulin l'atenció educativa de tot l'alumnat mitjançant:

- L'atenció a la diversitat amb **mesures i suports**:
 - **universals** per a tot l'alumnat.
 - **addicionals** referint-se a l'atenció específica als aprenentatges, és a dir, accions flexibles, temporals i preventives pels alumnes amb necessitats educatives especials.

- **intensius**, tenint en compte, les singularitats individuals, d'alta intensitat i llarga durada de les persones amb necessitats educatives especials.

Les **mesures** s'entenen com a les accions i actuacions organitzades pels centres destinades a reduir les barreres d'accés a l'aprenentatge i la participació, facilitant el progrés de tot l'alumnat, prevenint les dificultats de l'aprenentatge i assegurant un millor ajustament entre les capacitats dels alumnes i el context educatiu.

Els **suports** com a recursos personals, metodològics, materials i tecnològics i també ajuts contextuais i comunitaris que utilitzen els centres per aconseguir que les mesures planificades siguin efectives i funcionals i que contribueixin a assolir l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

- La **creació de suports específics** per atendre els alumnes amb necessitats educatives especials com: les aules integrals de suport, els suports intensius a l'educació inclusiva, els centres d'educació especial proveïdors de serveis i recursos i centres de Recursos Educatius per a Alumnes amb Trastorn del Desenvolupament i la Conducta (CRETDIC).
- El **Disseny Universal d'Aprenentatge** que és un model basat en un conjunt de principis del disseny curricular, que ens ajuden a avançar cap a un model educatiu obert que permeti l'aprenentatge i la participació a tothom, proporcionant múltiples maneres de presentar la informació i que els estudiants se sentin actius i motivats davant el que estan aprenent, demostrant les seves habilitats i coneixements.

2.4.Diferents discapacitats o malalties compatibles amb el futbol base.

2.4.1.TDAH.

Segons Martínez (2016), el TDAH és un trastorn neurobiològic considerat com a crònic i amb possibilitat de transmissió genètica que normalment es manifesta a la infantesa i que causa un dèficit de l'atenció i un alterament de la hiperactivitat que dificulta mantenir l'atenció a les persones durant molt de temps a l'hora de fer qualsevol activitat, acció o tasca en tots els àmbits de la vida i de controlar els seus propis impulsos. Existeixen dos subtipus depenent dels símptomes que tingui cada nen/a o adolescent: el predominant inatent i el predominant hiperactiu-impulsiu.

Les característiques del **predominant inatent** són:

- La dificultat per prestar i mantenir l'atenció de qualsevol tipus.
- No té capacitat per a una escolta activa.
- Té dificultats per posar-se a fer una tasca que prèviament se li ha demanat, per oblit.
- Li costen les tasques complexes.

Molts cops, els mateixos familiars ja els etiqueten com a persones que són poc intel·ligents, vagues i amb desmotivació.

Les característiques del **predominant hiperactiu- impulsiu** són:

- Una excessiva o exagerada activitat motora.
- Moviment de les mans continu i compulsiu.
- Dificultat per estar tranquil i relaxar-se.
- Interrompre molts de cops mentre alguna persona parla.
- Una manca important d'escolta activa.
- Intervenir, a vegades, sense cap lògica a l'hora de parlar o actuar.
- Dificultat per gestionar les seves pròpies emocions i sentiments.
- Comportaments distractoris o conductes disruptives.

Segons Id. (2016) existeixen diversos trastorns que s'associen amb el TDAH (Trastorn de dèficit d'atenció i hiperactivitat) com són:

○ El trastorn d'aprenentatge	20%
○ La dislèxia	5%
○ La dispràxia	20%

- Els trastorns perceptius-motors 30%.
- Els trastorns d'ànim 30%
- Els trastorns d'ansietat 25%
- Els trastorns de conducta 30-40%

Segons Sánchez&Cohen (2020) la prevalença mundial en casos de trastorn de dèficit d'atenció i hiperactivitat està en un 7,2% en referència a la infància i l'adolescència. La mitjana d'edat de diagnòstic està en els set anys.

Martínez (2016), molts nens/es o adolescents diagnosticats com a persones amb un trastorn de dèficit d'atenció i hiperactivitat estan vistos com a babaus o rars. Actualment la societat ha evolucionat en aquest sentit, i cada vegada se'ls comença a percebre d'una manera diferent. Tot i això, encara se senten discriminades i estigmatitzades en moltes ocasions, i això ocasiona que entren en un estat de depressió i frustració.

El tractament per a persones que tenen aquest trastorn sol ser multidisciplinari:

- **Farmacològic:** que significa que es prenen una medicació psicoestimulativa que els fa estar amb un estat més seré i controlat i els facilita el seu desenvolupament cognitiu, social i familiar.
- **Psicològic:** en el qual es treballa molt la gestió i el control de les emocions cap a les diferents accions que es pot trobar durant la vida per acceptar-les de forma adequada i resoldre els conflictes que els puguin sorgir de manera efectiva i correcta.
- **Pedagògic:** que tracta d'utilitzar una metodologia adequada de forma grupal o individual, amb la qual, a poc a poc, aquestes persones puguin anar desenvolupant l'aprenentatge al seu propi ritme, flexibilitzant les diferents tasques o activitats que s'han de dur a terme per tal que es vegi una evolució.

Des del meu punt de vista i pel que fa al món de l'esport, especialment amb el del futbol, crec que si a un equip hi ha un nen/a o un/a adolescent amb TDAH del tipus predominant inatent, és important que el seu entrenador/a faci activitats que puguin motivar a aquestes persones i que no siguin molt complexes, donant-los missatges curts i clars en cada entrenament o partit de manera individual i de manera conjunta amb tot l'equip, també que les xerrades siguin breus per evitar que no es despistin.

Si es troba en un equip un cas de TDAH del tipus hiperactiu-impulsiu, per tal d'incloure a aquesta persona dins de l'equip corresponent, és necessari que quan se la vegi

excessivament nerviosa o alterada, el seu entrenador/a prengui estratègies per controlar els seus impulsos i que actuï davant les altres persones amb respecte i serenitat.

2.4.2. Autisme.

Segons (Fernández, 2016, p.133), seguint les aportacions que van fer en el seu moment L.Wing i J.Gould: “actualment l'autisme està denominat com el Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) que es considera una alteració qualitativa d'un conjunt de capacitats en la interacció social, la comunicació i la imaginació”.

Tal com especifica García (2016) segons la classificació del Manual Diagnòstic i Estadístic dels Trastorns Mentals IV feta l'any 2000, el Trastorn de l'Espectre Autista s'identifica en cinc tipus:

- **El trastorn autista, autisme infantil o síndrome de Kanner:** La seva associació més freqüent és la discapacitat intel·lectual, els nens tenen més índex de probabilitat de tenir-ho que les nenes, encara que les nenes tenen quadres clínics de més gravetat.
- **El trastorn d'Asperger:** Aquestes persones tenen molta dificultat per establir relacions socials adequades a la seva edat de desenvolupament, per la seva rigidesa mental i les seves conductes habituals. No sofreixen discapacitat intel·lectual, per tant, està més associat amb un trastorn de conducta.
- **El Trastorn de Rett:** Consisteix en una alteració greu del neurodesenvolupament que afecta, en la gran majoria de casos, a dones. Es considera de base genètica provocada per la mutació del Gen MECP2, situat en el cromosoma X. La seva característica principal és l'aparició significativa de dèficits específics després d'un període de desenvolupament normalitzat.
- **El Trastorn Desintegratiu de la Infància:** Es caracteritza per la desintegració progressiva de les funcions que el nen o nena tenia consolidades i per una major inestabilitat emocional.

- **Els Trastorns Generalitzats del Desenvolupament no Específics**, segons (Brioso, 2012 citat per García, 2016) són trastorns de característiques diferents dels comentats anteriorment, però sí que impliquen una alteració greu i generalitzada del desenvolupament.

Com exposa Íd. (2016) el nou Manual Diagnòstic i Estadístic dels Trastorns Mentals presentat l'any 2013 per l'Amerycan Psychological Association informa que el Trastorn Autista, la Síndrome d'Asperger i el Trastorn Generalitzat del Desenvolupament no Específic es fusionen i passen a denominar-se trastorn de l'Espectre Autista referint-se a una sola categoria diagnòstica.

Segons (Rivière, 2000 citat per Íd., 2016): "als 5 anys les persones diagnosticades amb TEA en un rang lleu poden adquirir habilitats complexes o de dificultat en un entorn ordinari amb alguna mena d'adaptació".

Segons (Canal, et.al.,2007 citat per Íd.,2016) els símptomes que es detecten més aviat per determinar si una persona pot tenir el trastorn de l'espectre autista en el desenvolupament del llenguatge i la comunicació són:

- La dificultat per dirigir la mirada a les altres persones.
- L'absència o dificultat màxima per mantenir l'atenció.
- Absència de balbuceig social i comunicatiu.
- Regressió en l'ús de les paraules o frases.
- Absència de gestos comunicatius.
- Absència de joc funcional o simbòlic.

Pel que fa a la interacció social, la resposta emocional i el joc, es pot detectar:

- La falta de somriure social
- L'escàs interès per interactuar amb altres persones.
- Escassa capacitat per controlar i gestionar les emocions a l'hora d'expressar-les.
- Absència d'imitació espontània.
- Dificultat per respondre quan se'ls crida pel seu nom.

En l'aspecte més relacionat amb la mobilitat, les afectacions que es poden donar són:

- Absència o escassa exploració visual de l'entorn.
- Tendència a sobrereactonar als sorolls.

- Moviments repetitius amb algunes parts del cos, com per exemple, el cap o les mans.
- To muscular, postura o patrons de moviments no habituals.
- Tendència a fixar-se de forma visual en certs estímuls en concret.

Pel que fa al tractament específic per a nens/es o adolescents amb TEA, Íd (2016) específica, revisant el que van dir Briso i el Grup d'estudi dels Trastorns d'Espectre Autista, que és adequat dur a terme una anàlisi conductual de cada persona, per tal de promoure que davant de situacions noves o inesperades, reaccionin de manera correcta i coherent. Quan passi això, és important donar-los un reforç positiu. També cal posar-los tasques amb què es puguin sentir més còmodes i confortables davant la seva realització. A més a més, és fonamental treballar individualment en aquests casos, per indicar-los conductes i accions que hauran de practicar quan es troben en un estat de confrontació i nerviosisme i intentar ajudar-los que gestionin les emocions el millor possible.

Pel que fa als sistemes de comunicació, caldria usar materials que aprofiten les seves capacitats visuoespacials, que siguin entenedors i pràctics.

En l'àmbit futbolístic, crec que seguint les anteriors indicacions, una bona part de les persones amb TEA, podrien gaudir del futbol base.

2.4.3.Dificultats físiques.

2.4.3.1.Amputacions

Tal com diu Carefirst (2019): "l'amputació és un procediment quirúrgic que comporta l'extirpació d'una extremitat com el braç o la cama o part d'un membre (un dit del peu o de la mà o un peu o una mà). En general, se sol realitzar a causa d'una lesió, malaltia, infecció o cirurgia, o per tal d'extirpar tumors dels ossos o músculs. L'amputació de la cama és el tipus d'amputació que es realitza més".

Pel blog de Sunrise Medical (2020), l'impacte o el procés psicològic que pot provocar l'amputació a les persones és primerament, d'un estat de negació, ja que no es creuen totalment que hagin de passar per aquesta situació, en un estat de ràbia culpen als altres del que els ho ha passat, després passen a una fase de depressió i finalment, accepten la seva realitat.

Una vegada l'extremitat o el membre corresponent ja està amputat, és important preparar aquesta part del cos per l'ús d'una pròtesi.

En la meua opinió personal, crec que pràcticament totes les persones amputades podrien jugar en un context de futbol base ordinari, donat que, si l'amputació és a les extremitats superiors, no afecta massa en aquest esport, i si és a les inferiors, avui dia existeixen pròtesis molt desenvolupades que també ho farien possible.

2.4.3.2.Dificultats motrius i musculars lleus

Segons (Gómez,et.al., 2006) tenint en compte la definició de dificultats motrius i musculars de l'Associació Psiquiàtrica Americana de l'any 1994, aquestes dificultats comporten problemes de coordinació i mobilitat que interfereixen en el desenvolupament en les tasques diàries de l'ésser humà, per tant, solen necessitar adaptacions en la seva vida i en la realització pràctica de qualsevol esport.

Pel que diuen (Cermak, et.al., 2002 citats per Gómez, et.al., 2006): “la característica més significativa d'aquestes dificultats és el deteriorament en el desenvolupament de la coordinació muscular-motriu, existint diferents tipus de dificultats segons si afecta la motricitat fina o grossa”. Pel que fa a les persones amb dificultat de motricitat fina, el primer senyal s'identifica amb els problemes o dificultats, per exemple, que tenen en agafar un objecte. En canvi (Williams, 2002 citat per Ídem, et.al, 2006) va anomenar diferents símptomes dels humans amb una dificultat motriu grossa, les quals són:

- La rigidesa i poca coordinació en els moviments i la tendència a xocar amb elements que els obstaculitzen el pas.
- La tendència a caure fàcilment i la dificultat per mantenir un ritme en tasques de llarga durada.
- La dificultat per utilitzar de forma sincronitzada els dos hemisferis del cos, tant el dret com l'esquerre.
- La dificultat per realitzar moviments que requereixen un canvi posicional del cos.
- El pobre processament d'informacions visuoespacials i propioceptives.
- La lentitud a l'hora de realitzar qualsevol moviment i amb el temps adequat en cada reacció.
- La varietat de les accions motrius en una àmplia diversitat de tasques motores, especialment en tasques rítmiques, discretes i contínues.

- L'afectació en l'activitat motora o motriu en aquelles tasques que es fan baix una pressió temporal.

Tant (Henderson,1993 i Missiuna,1994 citats per Gómez, et.al.,2006), coincideixen que la dificultat motriu es fa més evident en tasques d'alta complexitat.

Ushiña (2017) proposa que la millor forma per fer front a la motricitat fina i grossa al futbol és treballar la coordinació, l'equilibri i la psicomotricitat des de ben petits. Potser jugant en una dimensió del camp més petita i que compti amb el desenvolupament evolutiu.

Opino que si des de ben petits/es, aquestes persones reben un tractament psicomotor i fisioterapèutic, amb el qual milloren les seves dificultats, no haurien de tenir problema per formar part d'un equip de futbol base ordinari.

2.4.3.3.L'obesitat

Uns quants equips pediàtrics espanyols han participat en l'article publicat a Anales de Pediatría (2020), fent referència a l'obesitat i afirmen que aquesta malaltia es considera crònica i és el trastorn nutricional i metabòlic més freqüent en els infants. Aquesta publicació esmenta també l'estudi Aladino de l'any 2015, segons el qual: "el 18,1% dels nens/es espanyols entre sis i nou anys tenen obesitat i el 23,2% tenen sobrepès". (Pàg.2) Tot i que l'obesitat no és una malaltia crònica greu, és important fer un tractament per tal que aquests infants puguin revertir la situació. Però això és complicat, en part perquè els mateixos pares de vegades no assumeixen que això sigui un problema i no eduquen sobre l'alimentació. A més, els centres de salut, sobretot els d'Atenció Primària, no solen intervenir en casos d'obesitat, això comporta que no hi hagi, en cap dels àmbits implicats com pot ser l'àmbit sanitari, educatiu i social una reivindicació i una conscienciació a tots els ciutadans per tenir uns hàbits alimentaris correctes i adequats, és a dir, saludables.

El tractament per a combatre l'obesitat és sobretot una bona alimentació, saludable i equilibrada, acompanyada d'una pràctica esportiva qualsevol. És per això que crec que el futbol seria, no només compatible, sinó inclús recomanable per a la millora d'aquesta malaltia. De fet, és habitual veure nens/es o adolescents amb obesitat que ja participen en competicions ordinàries.

2.4.4.Síndrome de Down.

Fernández (2015) especifica que la Síndrome de Down és una deficiència cognitiva que afecta la distribució dels cromosomes, això provoca que una de les cèl·lules rep un cromosoma extra i l'altra, un menys, els altres parells es distribueixen de forma correcta. Aquesta anomalia comporta problemes del desenvolupament físic, psíquic i de benestar de les persones. Aquestes afectacions es produeixen en el desenvolupament del fetus, poden aparèixer en qualsevol moment abans del part, però la importància no és la mateixa, depenent del moment en què passa. Com més primerenca sigui l'aparició de la cèl·lula trisòmica, majors dificultats per als nens /es. Cada una dóna unes característiques diferencials i intel·lectuals, per tant, es classifiquen per tipus de síndromes de Down:

- Trisomia -21, en les que totes les cèl·lules tenen 47 cromosomes, amb un cromosoma de més en el grup extra.
- Trisomia -21, mosaïcisme normal, en què hi ha una proporció variable de cèl·lules trisòmiques, mentre que la resta són normals.
- Translocació, en què el cromosoma 21 apareix diluït amb un altre cromosoma. Aquesta és la que més freqüentment i apareix associada al tipus de síndrome de Down hereditari.

En referència al que diuen (Lamber & Rondal, 1982) pel que fa a les característiques físiques de les persones amb Síndrome de Down, Fernández apunta que:

- Tenen la part de darrere del cap més petita de l'habitual.
- Els ulls esbiaixats.
- Les orelles, la boca i les mans petites.
- Solen presentar una altura inferior a la mitjana.
- Poden tenir una obesitat lleugera o moderada.

Pel que diu Fernández (2015), els estudis realitzats amb nens/es amb síndrome de Down conclouen que tenen una disminució de les capacitats intel·lectuals, per tant, tenen dificultats per atendre el que se'ls hi diu, també poden tenir problemes amb la deglució i masticació d'aliments i amb la seva capacitat respiratòria.

Aquest autor exposa que és molt important que tots aquests casos es tractin des d'una edat molt primerenca perquè el nen/a vagi evolucionant, ja que així s'aprofita la plasticitat neuronal en la seva primera etapa de la vida, proporcionant estímuls visuals si els auditis no són tan ben percebuts, acompanyant-los amb suports i ajudes per tal

que puguin rebre una educació adaptada a les seves necessitats perquè se sentin actius en tot moment del procés d'aprenentatge.

Hi ha cinc factors que dificulten la pràctica esportiva a nens/es i també adolescents amb síndrome de Down, els quals són:

- L'hipotonia, que ve deguda a una disminució del to muscular i, per tant, tenen dificultat amb activitats que es requereix bastant coordinació i equilibri.
- La laxitud lligamentosa que provoca una desestabilitat en les articulacions i una deformitat ortopèdica pel que fa a la forma dels peus.
- La reducció de la força, van disminuint la seva capacitat de força, i cada vegada es van fent més febles i fluïxos.
- Extremitats curtes, els braços i les cames que tenen solen ser de poca longitud envers el seu tronc, això repercuteix en la seva flexibilitat anatòmica.
- Les alteracions cardiorespiratòries, en un llarg termini de temps es poden esgotar físicament de forma ràpida, per tant, saber com respirar és bàsic i importantíssim per a la llarga poder anar agafant més resistència. (Íd,2015)

Les persones amb síndrome de Down, potser de totes les discapacitats en què ens centrem, siguin les que poden tenir més dificultats a l'hora d'incloure's dins del futbol base ordinari. Tot i això, com que hi ha diferents intensitats de la discapacitat, i atenent la bona disposició que solen tenir aquestes persones per a les relacions socials, també trobaríem un percentatge de casos més lleus amb bones condicions físiques i psíquiques, que podrien jugar amb adaptacions en un context de futbol ordinari.

2.4.5. Deficiència visual.

Segons Peralta & Narbona (2002), la visió és un medi fonamental per poder veure les coses que passen al nostre entorn, per tant, si hi ha persones que tenen deficiència visual, des de ben petites, requeriran un suport específic per a la seva vida diària, com per exemple, la potenciació de l'oïda i els mecanismes orals, així com la utilització d'ulleres i si cal, del sistema braille.

Aquesta deficiència pot anar acompanyada d'altres, com per exemple l'auditiva, l'autisme o la síndrome de Down, normalment ve donada a causa de malformacions oculars, lesions oculars produïdes principalment per infeccions o afeccions heredodegeneratives de la retina òptica.

Tenint en compte López (2004), trobem diferents tipus de deficiències visuals:

- **El nistagme:** Caracteritzat per un moviment involuntari i repetitiu dels ulls en direcció horitzontal, vertical o circular de forma sincrònica. Les persones que el pateixen tenen dificultats per mantenir la vista fixa a alguna cosa. El tractament que es fa servir normalment per aquestes persones són lents d'una potència alta que ajuden a centrar la vista en un objectiu.
- **Les alteracions en la forma del glòbul ocular,** que són: la miopia que provoca una mala visió quan ens fixem en coses llunyanes, la hipermetropia al contrari que la miopia en distàncies curtes i l'estigmatisme, quan es produeix una deformitat amb la curvatura cilíndrica. Tots tres tipus poden ser tractats mitjançant l'ús d'ulleres o lents o també una operació quirúrgica.
- **La miopia progressiva:** Es caracteritza perquè la visió va disminuint, a poc a poc, de forma progressiva. Això pot provocar un augment de mida de la retina, hemorràgies produint que algunes zones es quedin totalment cegues i possibles desprendiments de retina. Es tracta mitjançant l'ús d'ulleres o lents de contacte acompanyades d'eines d'il·luminació potents per tal que es pugui millorar el rendiment visual.
- **L'hemianòpsia:** Es caracteritza perquè sols s'obté una visió parcial mitjana, que vol dir que sols un segment de les vies òptiques té visió. Per tractar aquesta deficiència, és necessari l'ús d'ulleres o lents.
- **L'atròfia òptica:** Representa la pèrdua de visió total i, a més a més, no és curable.

Basant-me en tot l'escrit anteriorment, penso que la majoria de deficients visuals, excepte els que tenen més d'un 75% de pèrdua de la vista, podrien jugar a futbol, i de fet molts ja ho fan, en contextos ordinaris.

2.4.6.Deficiència auditiva.

Avilés, et.al. (2010) exposen que segons l'Organització Mundial de la Salut, una persona amb deficiència auditiva o sorda és aquella que no escolta tot bé el que li diuen, per tant, té alteracions en el desenvolupament del llenguatge, la parla i la veu, com també en el desenvolupament cognitiu i de les habilitats socials a l'hora de comunicar-se amb les altres persones, per això, necessita un audiòfon, implant coclear o amplificador, que els ajudi a desenvolupar una vida bastant normalitzada.

Aquest dèficit de l'audició, comporta una disminució parcial, mitjana o inclús total de l'oïda, que pot provocar alteracions en l'estat emocional, psíquic i comportamental de la persona afectada.

Els diferents tipus que trobem són:

1. Pel que fa a la localització topogràfica, **la hipoacúsia de transmissió o de conducció** que és una alteració en l'oïda externa o mitjana que provoca pèrdues que van entre el 15 i els 40 decibels, **la sordera neurosensorial o de percepció** que s'origina a l'oïda interna o en alguna regió de la via auditiva en el sistema nerviós central i **la sordera mixta** quan en un mateix temps, es tenen els altres dos tipus esmentats anteriorment.

2. En referència al grau de pèrdua auditiva, trobem:

- La **normo audició**, que seria la més lleu, ja que el lílindar de la pèrdua auditiva no sobrepassa els 20 decibels, per tant, vol dir que hi ha una orel·la que sent totalment bé i aquestes persones, pràcticament poden desenvolupar la vida diària sense cap mena de dificultat.
- La **hipoacúsia lleu**, pot dificultar la comunicació en ambients sorollosos i es troba entre els 20 i 40 decibels, però no produeix una alteració en el desenvolupament de l'adquisició del llenguatge.
- La **hipoacúsia mitjana**, se situa entre els 40 i els 70 decibels aproximadament, per tant, aquestes persones tindran dificultats en la comunicació i el llenguatge i necessitaran l'ús d'una pròtesi i de la intervenció logopèdica. Però amb l'ús d'aquests aparells, en teoria, no solen tenir cap problema per escoltar de forma correcta a la resta de persones.
- La **hipoacúsia severa**, es localitza entre els 70 i 90 decibels, i dóna problemes importants en la parla i comunicació oral, ja que, no se sent la veu si no és en un to bastant alt. Per tant, aquestes persones necessiten suport mitjançant la lectura labial, els audiòfons i la logopeda.
- La **hipoacúsia profunda**, supera els 90 decibels, i causa afectacions significatives en el desenvolupament global, com pot ser en: l'orientació, l'estructura espaciotemporal i també a l'aspecte psicològic i emocional. Requereix l'ús d'audiòfons o implants coclears i un ensenyament intencional i sistemàtic del llenguatge.
- La **cofosi**, suposa la pèrdua total de l'audició, encara que és poc habitual trobar-se amb persones amb aquest tipus d'afectació.

Com a opinió personal, penso que avui dia, gràcies als avenços mèdics, com l'audiòfon i l'implant coclear, quasi totes les persones amb deficiència auditiva poden jugar en un context ordinari, ja que tenen suficients recursos i suports per no tenir cap mena de problema en la seva pràctica.

2.4.7.Retard mental.

Esparcia, et.al. (2010) indiquen que, segons l'Associació Americana de la Deficiència Mental, les persones amb retard mental tenen un funcionament intel·lectual per sota de la mitjana, que presenten problemes d'adaptacions davant alguns canvis i també trastorns cognitius, conductuals i alteracions d'estat d'ànim freqüents, a més a més, tenen un ritme d'aprenentatge molt lent pel que fa al que haurien de tenir a la seva edat. La seva evolució depèn molt del seu entorn i ambient en els que es desenvoluparan.

Ens podem trobar amb diferents subtipus de retard mental:

- **El retard mental educable**, que és aquell amb un lleuger dèficit intel·lectual, que si disposa de suports especialitzats i adaptacions curriculars, pot perfectament escolaritzar-se en una escola o institut ordinari, i a més a més, practicar esport en competicions ordinàries. Inclús, depèn el dèficit, és possible que no faci falta cap suport o adaptació específica.
- **El retard mental entrenable**, és moderat i es poden donar pautes educatives per controlar aquest retard mitjançant aprenentatges més instrumentals o adaptacions específiques quan és necessari.
- **El retard mental sever** significa que hi ha un alt dèficit intel·lectual que provoca que hi hagi una gran dificultat per poder aprendre qualsevol cosa, per tant, aquestes persones necessitaran un suport personal que els expliqui de manera clara, breu i concisa el que han de dur a terme, tant en l'àmbit educatiu formal com no formal.

Les principals característiques de persones amb retard mental són:

- La dificultat en el processament de la informació pel que fa a la disminució de la memòria sigui a curt, mitjà o llarg termini.
- La dificultat de comprendre els diferents aspectes d'aprenentatge i d'usar la metacognició i aplicar el que han après.

- En la producció lingüística solen tenir dislàlies o disgrafies, que significa que a vegades confonen sons fonètics i lletres o grafies i solen fer frases simples i senzilles, sense poc raonament crític.
- Es caracteritzen per tenir un comportament personal rígid, ja que necessiten tenir una rutina diària.
- Tenen una baixa autoestima sobretot quan s'equivoquen, és a dir, tenen por al fracàs i evidencien unes ganes impulsives i ansiolítiques per aprendre.

Tot i això, els mateixos autors diuen que tots aquells retards mentals, sense extrema gravetat, poden arribar a uns estàndards evolutius igual que les altres persones encara que sigui més tard del normal, també pel que fa a la rigidesa conductual es pot intervenir mitjançant estímuls pertinents que afavoreixin el canvi de rutina i repercuteixi a la seva vida de manera positiva.

En referència a la intervenció educativa cap aquestes persones, s'ha de prioritzar el potenciament i desenvolupament personal, adequant els aprenentatges a les seves necessitats.

Amb un bon tractament, crec que la gran majoria de persones amb retard mental podrien ser incloses en un futbol ordinari, ara bé, es necessitarien molts recursos i més formacions als professionals perquè això fos possible.

2.4.8.Malalties respiratòries lleus.

Segons el Diccionari Mèdic Top Doctors (n.d.), aquestes malalties afecten les vies respiratòries, als pulmons i als bronquis, i tenen a veure amb el subministrament d'oxigen al cos. Les més habituals són:

- **L'asma:** Causada per la inflamació i obstrucció de les mucoses als bronquis, impedeix que els pulmons puguin exhalar l'aire de forma correcta. Els símptomes més importants poden ser: la tos, pressió al pit, secrecions, la dispnea (fatiga i dificultat per respirar), rinitis i atacs o crisis asmàtics. Se sol detectar a la infància, i normalment, ve produïda per determinats estímuls que produeixen al·lèrgia. El seu tractament es realitza mitjançant diferents proves diagnòstiques per poder determinar, quina teràpia farmacològica és la més necessària, normalment, els inhaladors broncodilatadors solen ser bastant eficients per obrir les vies respiratòries i tractar aquesta malaltia.

- **La bronquitis crònica:** Produïda per una inflamació a les artèries respiratòries (encarregades de transportar l'oxigen als pulmons), per tant, provoca tos amb mucositat i generar problemes a l'hora de respirar. L'objectiu del seu tractament és disminuir els símptomes mitjançant medicaments que puguin netejar els conductes respiratoris i eliminar la mucositat o una rehabilitació pulmonar que pugui aconseguir una millor qualitat de vida per a aquestes persones i alleugerir al màxim els seus símptomes.
- **La tuberculosi:** Infecció que afecta a diversos òrgans del cos humà, sobretot als pulmons, i amb caràcter curable, ja que el sistema immunitari pot aturar la malaltia i disminuir els bacteris amb acompanyament de medicaments farmacològics vitals per a aquesta malaltia. Els símptomes més freqüents solen ser: el cansament intens, la tos, la dificultat respiratòria, el malestar general, la sudoració abundant i la pèrdua de pes i sang.

Considero que totes aquestes malalties esmentades tenen prou tractaments curatius, perquè les persones puguin desenvolupar una pràctica esportiva de manera normalitzada, i per tant, poder participar en competicions ordinàries de futbol.

3.Disseny de la investigació.

3.1.Objectius.

Objectiu general:

Analitzar l'opinió de diferents professionals i agents implicats al món del futbol base sobre la possibilitat de poder fer un futbol més inclusiu i en el qual tothom pugui ser acceptat per jugar a les competicions ordinàries de la Federació Espanyola de Futbol i la Federació Catalana de Futbol, i com això podria afectar en la societat des d'una visió pedagògica.

Objectius específics:

1. Identificar si les persones saben la diferència entre inclusió i integració.
2. Conèixer l'opinió dels agents d'aquest esport envers la inclusió de persones amb deficiència o discapacitat o amb una malaltia al món del futbol base.

3. Analitzar les barreres que fan que el futbol no sigui tan inclusiu.
4. Descobrir quins beneficis pot tenir la inclusió sobre aquelles persones que es consideren discriminades.
5. Estudiar per quines causes les competicions que existeixen per a persones amb deficiència no preveuen la participació de les que no en tenen.
6. Conèixer la percepció i sensibilitat de les persones implicades en el món de l'esport davant les dificultats de les persones amb necessitats educatives especials.
7. Valorar possibles estratègies i canvis de mentalitat per poder aconseguir un futbol base i una societat més inclusiva.
8. Analitzar si els camps de futbol són suficientment accessibles per a tothom.
9. Averiguar si des de les administracions públiques i institucions esportives es treballa prou per poder fer un futbol base més inclusiu.

3.2.Estratègies metodològiques.

Aquest estudi és descriptiu, no experimental i ha estat elaborat des d'un paradigma interpretatiu i una metodologia qualitativa. Els instruments principals han estat la recerca bibliogràfica i les tres entrevistes a professionals relacionats amb el futbol i l'atenció a la diversitat, on cadascun amb les seves pròpies vivències, m'han aportat els seus coneixements per analitzar la situació actual pel que fa a la inclusió al món del futbol base. Tenint en compte les respostes dels entrevistats i la recerca bibliogràfica, he interpretat les dades fins a arribar a una conclusió i a una proposta de millora.

Per poder tenir millor visió comparativa, he decidit posar un quadre amb les deu preguntes globals on es poden visualitzar al mateix temps les respostes dels entrevistats.

He escollit tres persones que, per les seves professions, m'han semblat idonis per a ser entrevistats i que he vist que tenien criteri sobre el tema:

- Un mestre d'Educació Especial i coordinador/entrenador de futbol base.
- Un psicòleg esportiu.
- Un organitzador de la Lliga Genuïna i d'altres tornejos futbolístics..

Les entrevistes estan elaborades amb dues parts: deu preguntes globals per als tres i sis preguntes específiques diferents per a cadascú referents al seu propi àmbit d'acció professional. Les preguntes han estat supervisades prèviament per la tutora del Treball de Fi de Grau, així com també validades per tres professionals externs: un pedagog de l'URV especialitzat en l'educació inclusiva, una doctora en Ciències de l'Educació i especialista en Tecnologies aplicades a l'educació de la mateixa Universitat Rovira i Virgili i un mestre d'Educació Física d'una Escola d'Educació Especial que també és entrenador de futbol base. En les validacions se'ls va preguntar per 3 ítems: la **claredat**, és a dir, si les preguntes són prou clares, la **pertinença**, si tenen a veure amb els objectius del treball i l'**estructura**, si estan ben estructurades i gramaticalment ben construïdes. Fent una valoració global de les avaluacions, són bastant positives i enriquidores, ja que em van posar comentaris que em van servir per reformular algunes preguntes. Aquests comentaris anaven més relacionats en la redacció de les preguntes i que poguessin ser més clares i concises. Als annexos, podeu veure les preguntes que es van enviar als avaluadors per poder comparar els canvis amb les que finalment s'han dut a terme.

Per últim, dir que les entrevistes s'han fet totes presencialment amb tots els fulls de consentiment firmats previstos pel Comitè d'Ètica de la URV, i sense que calgués autorització del deganat, perquè no s'utilitzen dades específiques de cap empresa, centre, institució o persona, respectant totes les lleis referents a les proteccions de dades dels participants i el seu anonimat.

4.Desenvolupament de la Investigació

4.1.Recollida de dades

4.1.1.Entrevistes.

Preguntes globals	Mestre d'Educació Especial i Coordinador de Futbol Base	Organitzador de la Lliga Genuïna i altres tornejos	Psicòleg esportiu
Creus que la majoria de persones de la societat saben diferenciar entre els termes inclusió i integració? Per què?	No, la societat en general crec que no. Perquè són conceptes semblants i que inclús treballant-los, es poden confondre, pel fet que moltes vegades no hi ha la informació suficient per a distingir aquests termes i tampoc l'interès suficient per diferenciar-los.	No, la majoria no ho saben. De fet, jo tampoc ho tenia massa clar, però informant-me vaig veure que són conceptes bastant diferents, i que actualment predomina la integració per sobre la inclusió, considero que són aspectes que s'haurien de treballar més.	Evidentment no, crec que són dos conceptes que no estan clars en la societat i que es poden fins a confondre.
Penses que l'educació i la societat en general és inclusiva? Per què?	Tot i que, hi ha alguns centres educatius o alguns casos inclusius, en general penso que no. Perquè falten recursos i conscienciació.	Crec que inclusiva no, tant en l'educació com la societat, sí que detecto una conscienciació per la integració, no tant per la inclusió. Encara falta molta informació i educació sobre el tema.	No, en tot cas és integradora. Perquè falta molta conscienciació encara sobre la inclusió.
Creus que les persones implicades amb el futbol base es comporten de manera inclusiva?	La veritat és que no m'agrada generalitzar perquè no tothom es comporta de la mateixa manera, però la resposta a la teva pregunta és que, en general, no.	Potser la seva voluntat sí que seria la inclusió, i cada cop hi ha més conscienciació, però manquen eines de normativa i organització per poder fer-ho possible.	Rotundament no. Segur que hi ha persones que sí, però la gran majoria, diria que no. Inclús tenim un exemple flagrant: algunes persones no són ni integradores, perquè encara són racistes o els

			costa admetre inclús el futbol femení.
Trobes que hi ha barreres que dificulten la inclusió dels nens, nenes o adolescents amb alguna deficiència o malaltia lleu al món del futbol base? Si penses que sí, pots anomenar quines són?	Sí, barreres arquitectòniques, barreres comunicatives, barreres econòmiques i barreres socioeducatives.	Sí, barreres arquitectòniques, estructurals pel que fa a les mateixes competicions, socioeducatives i també econòmiques.	Sí, diria que la major barrera és la cultural, de com està enfocada la cultura de l'esport i sobretot del futbol. Potser hi ha esports que estan pensats des de l'origen per ser més integradors, però el futbol no.
Opines que un futbol base més inclusiu per a les persones amb alguna deficiència o malaltia, pot tenir avantatges? Si la resposta és afirmativa, explica quins?	Sí, pot tenir molts avantatges. Sobretot pel que fa al treball amb valors amb tota la societat i també seria positiu per a tots els nens o nenes amb deficiències o malalties lleus perquè es puguin sentir més normalitzats i més feliços.	Sí. Per exemple, a la lliga Genuïne que diríem que és una competició integradora notem que ja s'ho passen genial. Imagina't si aquesta competició fos inclusiva, conviure amb tothom tenint cadascú la seva pròpia diversitat, potenciaria l'aprenentatge d'aquestes persones i la seva autonomia i els faria incloure més dins de la societat i el món esportiu.	Sí evidentment, si tenim clar que la funció de l'esport base és que les persones es formin amb valors i habilitats psicològiques com la fortalesa o la superació i que adoptin l'activitat física com un aspecte diari, vol dir que això ha de ser per tothom, i això pot repercutir de manera positiva en totes aquestes persones amb deficiències o malalties lleus.
Digues alguna idea, metodologia o estratègia que pugui afavorir la inclusió al món del futbol base.	Divulgar la idea de diferenciar que pot haver-hi un futbol base més competitiu i un altre més social amb al·licients competitiu, en el qual hauríem d'incloure tot aquest	Una idea podria ser que cada equip tingués de manera obligatòria un parell de persones amb alguna deficiència o malaltia lleu i que el futbol fos una plataforma o eina esportiva i educativa, per	Una estratègia a seguir seria potenciar l'esport escolar, perquè es fa més èmfasi en la inclusió. O que les mateixes federacions de futbol apostin per una línia inclusiva, i una altra

	tipus de persones amb alguna deficiència o malaltia lleu.	desenvolupar les seves habilitats físiques i els valors de companyonia i inclusió. També com a estratègia, proposaria promoure cursos per fomentar la inclusió i fer que els agents de futbol es consciencien sobre com educar en aquest àmbit o contractar personal capacitat per dur un ensenyament esportiu més basat en aquest tema.	de més competitiva. Per tant, s'hauria de fer un reglament de la competició basat en aquestes dues línies troncales. Una altra idea podria ser que als cursos de formació per a entrenadors per treure's la titulació hagin de donar una part de psicopedagogia que actualment no hi és.
El futbol, és un esport competitiu, penses que aquest aspecte dificulta la inclusió? Hi hauria una possibilitat de, mantenint la competitivitat, treballar amb metodologies competitives i inclusives?	Sí, els entrenadors i coordinadors no entenem aquesta diferència de separar el futbol base amb una part més competitiva i una altra més social. Però també diria que no la dificulta, perquè la competició no és que sigui dolenta, sinó al contrari, ara, s'ha de dirigir de manera correcta i tenint uns objectius molt clars perquè tothom pugui estar inclòs dins d'aquesta part més social.	Com ara les persones percebem aquest esport, és cert que dificulta molt la inclusió. Crec que sí que hi hauria certa possibilitat, tot i que anem molt endarrerits perquè la majoria de persones de l'àmbit esportiu encara som molt egoistes i prioritzem el "guanyar" sobre altres aspectes. Sí, hi ha eines o metodologies inclusives com poden ser: que el format competitiu obligui a que tots els jugadors o jugadores puguin gaudir d'un temps estipulat per jugar a futbol. És veritat que	Potser avui en dia sí, el futbol està massa enfocat en la competició, i hauria de prioritzar més la vessant formativa i que els jugadors o jugadores puguin gaudir d'aquest esport. Penso que la competició va bé, si els entrenadors inculquen com a aprenentatge, l'esperit de superació de tots els nens, nenes o adolescents. Sí, clar. Per exemple: nosaltres a l'hoquei, treballant amb la Federació Catalana a la

	Sí, hi hauria la possibilitat, si tots els agents del món del futbol base tinguéssim clar que cada persona té unes característiques diferents i que no tothom pot jugar al màxim nivell i s'apostés per un futbol més social amb al·licients competitiu.	en part ja es fa, perquè amb futbol 7 és obligat que cada membre de l'equip jugui almenys dos quarts, però crec que és millorable.	zona de Lleida, hem creat un sistema completament inclusiu, en categories de prebenjamins i benjamins, que consisteix a disputar partits amb dimensions més petites i amb menys jugadors/es. Dividim una pista d'hoquei en cinc parts transversals, i es fan partits, per exemple de 2x2 o 3x3 en un temps de 4 minuts per partit. A més a més, s'equilibren bastant els equips i gaudeixen de la competició perquè tothom juga.
Quines adaptacions faries per fer més accessibles a tothom, els camps de futbol?	Adaptar les rampes, els accessos als camps i als vestuaris. Segurament hi haurà camps que ja seran accessibles a tothom, però pel que jo he pogut veure, la majoria encara no ho estan.	Primerament, dir que per part de les administracions i institucions, crec que últimament estan fent esforços per acabar amb aquestes barreres arquitectòniques en aquells camps de futbol que es pugui. Dit això, pel que fa als terrenys de joc, sí que penso que en tema de reglamentació, es podrien fer competicions amb adaptació de la mateixa modalitat i que el terreny de	En general, crec que els camps de futbol són accessibles, i més, si ho compares amb pavellons. En llocs tancats, sí que veig més complicada l'accessibilitat per a tothom. Si parlem de terreny de jocs, encara que es poden fer particions, estaria bé que es creïn camps amb mides més petites, que no necessitessin un cost econòmic afegit.

		joc sigui més adequat per a tothom.	
Veus possible la idea d'un futbol base més inclusiu? Explica la teva resposta.	Sí, amb molta consciència per part de tothom. Tot i que, a poc a poc, es va millorant pel que fa a la inclusió, considero que aquesta possibilitat real encara està com a molt llunyana i la considero un poc utòpica.	Sí, sempre i quan des de les administracions, institucions o federacions posin una reglamentació competitiva adequada perquè tothom pugui jugar en competicions ordinàries.	Sí clar, treballo perquè hi hagi més inclusió. Per exemple, fomentant que hi hagin professionals que puguin donar pautes a les directives o als mateixos coordinadors/es o a les federacions esportives sobre aquest aspecte.
Com penses que repercutiria en la societat que tots els esports, inclòs el futbol fossin més inclusius?	Ben entesa la inclusió, repercutiria de forma molt positiva, perquè pots treballar la sensibilitat, molts de valors educatius i també esportius i et dona moltes més possibilitats i eines per poder treballar més aspectes en general.	Penso que donaríem més valor a l'aprenentatge cooperatiu i compartit entre tots i al foment de la diversitat, i afavoriria a fer-nos millors persones, a més a més, de pensar més en la igualtat i justícia.	Primerament, hem de voler apostar per una societat inclusiva. Si normalitzem una manera de fer dins de l'esport, en la qual la inclusió sigui l'aspecte més important, és d'esperar que les persones tindran un pensament més inclusiu i repercutirà de forma positiva a la societat. Encara que actualment ho veig una utopia.

Preguntes específiques	Mestre d'Educació Especial i Coordinador de Futbol Base
Com a entrenador i coordinador de futbol base, t'has trobat amb jugadors/es amb alguna diversitat funcional o malaltia lleu? Has notat si se sentia exclòs/a del seu equip de futbol? Pots explicar algun cas?	Com a entrenador i coordinador, no m'he trobat molts de casos amb aquestes característiques. Però com a mestre d'educació especial, sí que he conegut casos clars d'alumnes que tenen un retard maduratiu i que han hagut de deixar el club del seu poble perquè els discriminaven.
Penses que la majoria d'entrenadors de futbol base estan preparats per treballar l'atenció a la diversitat i fan servir una metodologia inclusiva als seus equips?	No, penso que els entrenadors haurien de tenir un poc més de formació en aquest aspecte mitjançant xerrades, taules rodones, reunions...
Creus que els clubs donen pautes educatives per prevenir l'assetjament a persones amb discapacitat/malaltia lleu?	Segurament hi ha de tot. La veritat que ho desconec, però la meva opinió és que sempre es pot fer més.
Recordes, si als clubs de futbol on has treballat, tenien algunes pautes per a prevenir els casos d'assetjament, les podries especificar? Si respon que no, creus que això és una barrera cap a la inclusió en aquest esport?	Al club que he estat jo, sí que et puc dir que érem molt curosos i intentàvem prevenir casos d'assetjament. Les pautes que obligàvem eren que hagués un membre del cos tècnic de cada equip dins del vestidor, quan els nens/es hi estaven, per controlar les actituds, tot i que no ens trobàvem amb molts casos.
Tu tens l'oportunitat de treballar com a mestre amb nens/nenes o adolescents que tenen necessitats educatives especials i acompanyar-los en la seva educació. Estàs d'acord en el fet que hi hagi escoles i instituts ordinaris inclusivius i en un futbol més inclusiu? Per què?	La meva opinió ha anat canviant envers aquest tema. Quan jo vaig entrar a treballar com a mestre d'educació especial, tenia una idea que s'ha anat modificant al pas dels temps. Segueixo pensant que la inclusió a les escoles o instituts ordinaris seria el més positiu però no per a tots/es, perquè hi ha casos molt diferents i cadascú ha de rebre l'educació tenint en compte totes les seves necessitats. L'ideal seria que totes les persones poguessin estar incloses, però crec que avui en dia és impossible. Llavors, penso que les escoles d'educació especials són necessàries per als alumnes que no se senten prou adaptats o no puguin aprendre prou a les ordinàries.
T'has trobat alguna vegada amb algun cas d'inclusió dins del futbol base? Si la resposta és afirmativa, el podries explicar?	Com a entrenador, sí que m'he trobat en un cas. Fa anys, en un campus de l'Escola del F.C.Barcelona a Canadà, vaig haver de dirigir un nen amb retard mental, però sense problemes motrius i es va sentir feliç en l'estada al campus.

Preguntes específiques	Organitzador de la Lliga Genuïne i altres tornejos
Quantes empreses /institucions coneixes que organitzen altres competicions per a persones discapacitades de 5 a 19 anys?	Molt poques. Diria que la Lliga de Futbol Professional que conjuntament amb MIC Sports organitza la Lliga Genuïne i el MIC Sports que organitza el MIC Integra.
En el vostre cas, la Lliga Genuïne que vosaltres organitzeu conjuntament amb la Lliga de Futbol Professional sols està dirigida a persones amb discapacitat intel·lectual a partir dels 16 anys, per què no abasta més tipus de discapacitats i d'edat més petita?	Perquè l'objectiu és aproximar a aquestes persones al món real del futbol professional, per això, ho fem a partir d'aquesta edat. Alguna vegada, veiem algun jugador amb discapacitat intel·lectual tractada i controlada, que podria jugar en competicions professionals si té bones capacitats físiques, tècniques i tàctiques. I com és un torneig complicat d'organitzar, vam escollir les discapacitats intel·lectuals i no les físiques, perquè si les mesclàvem, no tindrien igualtat d'oportunitats, ja que en cadira de rodes o muletes és molt difícil jugar a futbol als camps que hi ha actualment.
Quines adaptacions creus que necessiten els jugadors que participen en la Lliga Genuïne, per poder jugar amb competicions amb adolescents sense cap mena de dificultat?	Adaptacions reglamentàries perquè aquests jugadors puguin jugar en competicions ordinàries, com per exemple, obligar que cada equip tingui, com a mínim, dos persones amb discapacitat intel·lectual, tenint personal extern que assessori als clubs en aquest aspecte.
Creus que els nens/nenes o adolescents amb diversitat funcional que poden jugar a futbol, estarien més còmodes participant en una competició integradora com la Lliga Genuïne o en una competició específicament inclusiva?	Crec que si comencem a construir una societat més inclusiva i ens plantegem la idea de fer competicions esportives inclusives, no els semblaria mal poder jugar en aquestes competicions. Però, malauradament avui en dia, encara se senten més còmodes en una lliga específica per a les seves característiques.
Opines que des de les administracions públiques i institucions esportives, es fa prou perquè el futbol base sigui inclusiu?	No, possiblement per manca de recursos. De fet, si no hi ha una empresa privada amb esponsors que posi diners, és difícil que es facin programes que s'aproximin a la inclusió.
Veus factible que algun dia, es pugui crear una competició totalment inclusiva, en la qual l'objectiu sigui sols la satisfacció dels nens/es o adolescents jugant a futbol amb un petit al·licient de competitivitat?	Sí, clar. a la Lliga Genuïne, tenim dos camps, l'esportiu i el del joc net. Això fa que els entrenadors li donen molta importància als valors esportius. Això provoca que aquestes persones s'eduquin en valors i estiguin satisfetes de tot el que aprenen. Crec que es podria crear una competició inclusiva, en que puntuessin els gols, però també els valors, perquè provocaria un canvi de perspectiva a la societat.

Preguntes específiques	Psicòleg esportiu
Quin pensament creus que té la societat actualment davant les persones amb diversitat funcional?	No ho sé, perquè no sé el que pensen les altres persones. Però en general, penso que som una societat bastant competitiva i que aquesta competitivitat està mal entesa, per tant, les persones pensen que si poden anar escalant posicions, descartant a algú, ja els va bé. Aleshores, quan veuen algú amb discapacitat, el poden veure com a inferior a ells.
Per la teva pròpia experiència, quina percepció penses que tenen les persones del que és el futbol base?	Molts pares tenen el futbol base com una oportunitat d'or perquè els seus fills/filles puguin arribar a ser futbolistes professionals. Cada vegada més, han comprat la idea que els seus fills/filles han de gaudir, però immediatament, i quan el seu nen o nena fa un cert temps que juga poc, acudeixen al psicòleg.
Trobos que els agents del futbol base tenen massa impregnada la paraula guanyar? Si la resposta és afirmativa, com diries que un pedagog/a podria intervenir davant aquesta percepció?	Sí, crec que un pedagog podria intervenir assessorant la federació, formant als entrenadors i si hi ha la possibilitat amb clubs grans, estar en els òrgans de decisió o de staff tècnic aportant la visió de com es pot reorganitzar internament el club i quines accions o activitats es poden fer en moments puntuals de la temporada. Tot i que és difícil que t'ho deixin fer.
Has intervingut alguna vegada amb un nen/nena o un/a adolescent que s'hagi trobat exclòs o exclosa del seu equip? Si la resposta és afirmativa, pots explicar com es sentia, com vas poder intervenir i si es va resoldre la situació?	No, ho recordo. Ara amb dificultats per adaptació a l'equip, sí. M'he trobat en un cas d'una nena amb TDAH, que em van venir els seus pares a explicar-me el seu cas perquè estaven preocupats per la seva adaptació a l'equip, i sí que, conjuntament amb l'entrenador vam crear unes pautes que van ser favorables per a la seva inclusió.
Com a psicòleg esportiu, has treballat algun cop en algun projecte que fomenti la inclusió de nens o nenes o adolescents amb discapacitat o malalties en l'esport de base? Si la resposta és afirmativa, em pots explicar en què consistia?	No com a tal, però treballo perquè la inclusió sigui un aspecte fonamental dins de l'esport base, treballant sobretot amb entrenadors/es.
Quines accions de forma conjunta, podrien realitzar un pedagog/a o psicòleg/oga per promoure un futbol base més inclusiu?	Que ambdues figures estiguin dins del curs d'entrenadors com a formadors. I també dintre dels clubs, vetllant perquè hi hagi línies duals en format competició i, a més a més, seria ideal que poguéssim estar a la Federació assessorant-los per poder fer un futbol més inclusiu.

4.2. Anàlisi de les entrevistes.

Després de transcriure les entrevistes, m'he adonat que cada professional ha aportat la seva visió tenint en compte la seva tasca i referint-se al seu camp d'acció.

Primerament, faré una anàlisi de les respostes de les preguntes globals fent una comparació entre elles:

-Diferència entre inclusió i integració.

Els tres professionals coincideixen en el fet que la majoria de la societat no sap diferenciar aquests dos termes, diuen que possiblement és per la manca d'informació o interès, o inclús, perquè són dos conceptes semblants que es poden confondre.

L'organitzador de la Lliga Genuïne també fa referència al fet que la integració, avui en dia, s'està treballant força i s'estan aconseguint avenços importants per integrar a les persones discapacitades o amb malalties lleus a la societat, però que encara queda molt per tenir una societat inclusiva.

Per tant, podem identificar que moltes persones pensen que aquests dos conceptes tenen el mateix significat, i fins que no hi hagi una conscienciació de què són diferents, serà molt difícil que la societat es plantegi la importància de la inclusió en tots els àmbits.

-L'educació i la societat són inclusives?

Tots tres estan d'acord que, en general, l'educació i la societat no és inclusiva, tot i que pot haver-hi centres educatius o persones que sí que ho siguin, diuen que són molt més integradores que inclusives.

A la pregunta de per què no són inclusives, els tres han respost que per falta d'informació i conscienciació a la societat de la importància de tenir un món inclusiu i el mestre d'educació especial i coordinador de futbol base també fa referència a la manca de recursos que poden o volen proporcionar els òrgans governamentals actualment.

Com es pot veure a la part conceptual, tant les institucions com la Unesco, les Nacions Unides, la Unió Europea i la Generalitat de Catalunya amb el Decret Llei 150/2017, intenten posar en relleu la importància que hi hagi centres educatius inclusius, encara que segurament no han sabut transmetre del tot la informació de

forma correcta a la societat o no han pensat en què les institucions educatives necessiten uns recursos econòmics per apostar de manera clara per la inclusió. Si no s'ha pogut aconseguir al món educatiu, és difícil que es pugui conscienciar la societat.

-Les persones implicades en el futbol base tenen un comportament inclusiu?

A aquesta hi ha hagut diferència d'opinions, tant el mestre d'educació especial i coordinador de futbol base com el psicòleg esportiu pensen que la majoria dels agents del futbol base no tenen un comportament inclusiu, a més a més, el psicòleg va molt més enllà, i dubta inclús que algunes persones implicades en aquest àmbit siguin integradores.

L'organitzador de la Lliga Genuïna i d'altres tornejos pensa que les persones del futbol base intenten ser inclusives, però es troben que la normativa i les eines organitzatives no ajuden perquè puguin tenir un comportament inclusiu.

En referència a això, dir que la Federació Catalana de Futbol, com he especificat anteriorment, no té cap normativa específica sobre l'atenció a persones amb discapacitat o malalties lleus o programes específics per incloure a aquestes persones a les competicions ordinàries, per tant, es fa difícil que hi hagi un comportament inclusiu de forma generalitzada.

-Barreres que dificulten la inclusió al futbol base.

Els tres exposen que sí que hi ha barreres que dificulten la inclusió i anomenen les següents:

Les **barreres arquitectòniques**, pel que fa als obstacles o barreres que poden impedir el pas o l'accés als camps de futbol i als vestuaris, sobretot per a persones amb una discapacitat física o visual. Respecte a això, també observat que s'estan fent esforços per adequar els estadis de gran capacitat però en referència a fer-ho més accessibles en concret, no he trobat cap article.

Les **barreres comunicatives**, en el sentit, que als familiars d'aquells nens/es o adolescents amb discapacitats o malalties, es puguin sentir avergonyits o cohibits a l'hora d'explicar la situació del seu fill/a al club o a l'entrenador/a. Allavós, provoca que no se'l tracti amb les necessitats que requereix.

Les **barreres econòmiques**, els pocs diners per no dir quasi cap que es destinen des de les administracions públiques a les federacions, associacions i institucions

esportives relacionades amb el futbol, per tal de fer programes que afavoreixen la inclusió d'aquestes persones al món del futbol base.

Les **barreres estructurals**, pel que fa a com estan configurades les competicions avui en dia, i des de l'inici del futbol, on només es premia qui marca més gols.

Les **barreres socioeducatives o culturals**, que es refereixen a com està enfocada la cultura de l'esport, i sobretot del futbol, i com la gent percep aquesta cultura categoritzada com a competitiva i en el fet que el més important és guanyar i que juguen la majoria de minuts el més "bons", per tant, el futbol base està envoltat d'un entorn bastant egoista. A més a més, també de la poca atenció que es dona a les necessitats de cada individu per desenvolupar la pràctica esportiva.

-Avantatges que pot tenir un futbol base més inclusiu per a persones amb discapacitats o malalties lleus.

Tots tres participants estan d'acord que un futbol base més inclusiu aportaria avantatges per a aquest tipus de persones, però també per a tothom en general. Perquè s'educaria des dels valors educatius, esportius, socials i les habilitats psicològiques. Això permetria que aquestes persones s'incloguessin dins de la societat i fomentessin la seva autonomia i la seva millora en l'aprenentatge, més ben dit, el que diem aprenentatge col·laboratiu.

Un participant em deia que les persones amb discapacitats, molt de cops, viuen en una bombolla i costa molt que s'integrin dins de la societat, el futbol base inclusiu podria ser un avenç molt important en l'aprenentatge i la socialització d'aquestes persones.

-Idees, metodologies o estratègies que puguin afavorir la inclusió en el futbol base.

Tant el mestre d'educació especial i també coordinador de futbol base com el psicòleg esportiu pensen que una bona estratègia seria apostar per dues línies troncal en la configuració de les competicions, per tant, tenir una línia que fos més competitiva i una línia més social-formativa.

Aquestes captures de pantalla estan extretes de: <https://www.fcf.cat/competicio>

El que proposen és que a la línia més competitiva estiguin les lligues de Divisió d'Honor, Nacional i Preferent i la línia més social-formativa estigui creada per les lligues de primera i segona divisió. Segons ells, a la lliga social-formativa hauria d'haver-hi un replantejament pel que fa al sistema de competició i sense perdre la competitivitat, s'haurien de prioritzar els valors socials, educatius i esportius.

El psicòleg esportiu exposa que una estratègia a seguir per a la inclusió seria potenciar l'esport escolar, ja que potser una bona eina per fomentar-la. En aquest sentit, m'agradaria dur a terme una reflexió, pot ser hauríem de començar a promoure la inclusió des d'un àmbit o entorn que no fos tan competitiu.

L'organitzador de la Lliga Genuïna i d'altres tornejos proposa que es posi una normativa en la qual tots els equips han de tenir obligatòriament dues persones amb una deficiència o malaltia lleu per promoure la inclusió en el món del futbol base. És cert que amb aquesta idea possiblement s'aconseguiria fer difusió sobre la importància de què els esports siguin inclusius, ara bé, crec que el fonamental és el missatge que es transmeti en aquesta normativa i que tots els agents del futbol l'entenguin.

Per últim, l'organitzador de la Lliga Genuïna i d'altres tornejos i el psicòleg esportiu proposen que els cursos que es facin per als entrenadors/es per treure's la titulació, tinguin una àrea específica que tracti sobre la inclusió. A més a més, incloure persones especialitzades dins dels clubs i també formacions periòdiques mitjançant ja sigui reunions, taules rodones, seminaris ... Dirigides a tots els agents del futbol base.

-Que el futbol sigui competitiu dificulta la inclusió? Hi hauria la possibilitat de treballar en metodologies competitives i inclusives?

Els tres han respost que sí, que tal com les persones entenem o percebem avui en dia el futbol base o formatiu, fa difícil incloure a persones amb discapacitats o malalties

lleus. Però també han fet encís en què la competitivitat no és perjudicial, si es planteja com a forma d'anar aprenent dia a dia i que els jugadors/es puguin anar superant-se a poc a poc.

A la pregunta de si hi hauria alguna possibilitat de treballar amb metodologies competitives i inclusives, tots els participants han respost afirmativament, però cadascú de manera diferent. El mestre d'educació especial i coordinador de futbol base diu que seria possible si els agents del futbol estiguessin conscienciats que no tothom té les habilitats i condicions per jugar al màxim nivell i s'apostés per una via més social que inclogués tota mena de persones amb característiques diferents que els agradi el futbol i que volen jugar, però no tenen l'habilitat suficient per jugar a les lligues més competitives. L'organitzador de la Lliga Genuïne i altres tornejos segueix apostant fortament per la idea d'obligar que tots els equips tinguin almenys dos jugadors/es amb discapacitats o malalties lleus. El psicòleg esportiu també ho veu possible, de fet, explica un sistema totalment inclusiu que han posat en marxa a l'hoquei en què tots els nens/es juguen tots els minuts. Aquest projecte està més explicat posteriorment.

-Adaptacions per fer més accessibles els camps de futbol.

Varietat d'opinions envers aquest assumpte, el mestre d'educació especial i coordinador del futbol base exposa que la majoria dels camps on ell ha estat, no tenen una bona accessibilitat i que adaptaria els accessos als camps i als vestuaris. Tant l'organitzador de la Lliga Genuïne i d'altres tornejos com el psicòleg esportiu, pensen que l'administració ha fet un gran esforç aquests últims anys, en aquest aspecte i la majoria de camps són prou accessibles per a tothom. Tot i això, sí que veuen la necessitat de què per fer un futbol més inclusiu, s'han d'adaptar les mides dels terrenys de joc o fer camps amb dimensions més petites.

-Possibilitat d'un futbol base més inclusiu.

Tots tres pensen que sí que hi ha la possibilitat d'un futbol base més inclusiu encara que avui en dia pugui ser un poc utòpic. Perquè sigui possible això, els professionals diuen que es necessita una conscienciació sobre la importància de la inclusió al món del futbol base, un canvi en la reglamentació actual perquè tothom pugui jugar en competicions ordinàries i treballar perquè hi hagi professionals que entrin en clubs o federacions, per assessorar-los i fer-los veure la necessitat de canviar el sistema competitiu del futbol perquè tothom es pugui sentir inclòs.

-La repercussió a la societat d'un món esportiu més inclusiu.

Tots els entrevistats pensen que repercutiria de forma positiva, encara que el psicòleg esportiu dubta molt que això pugui canviar, ja que es necessitaria que les persones apostessin per una societat inclusiva.

Els altres dos professionals fan èmfasi a l'aprenentatge cooperatiu, la igualtat i justícia i també a l'empatia i els valors tant educatius com esportius.

Anàlisi a les respostes de les preguntes específiques del mestre d'educació especial i coordinador de futbol base:

-Experiències amb nens/nenes o adolescents amb diversitat funcional o malaltia

lleu: La seva resposta és que com a coordinador o entrenador no, però com a mestre d'educació especial, sí que ha conegut casos de nens amb retard maduratiu que s'han deixat el futbol perquè es sentien exclosos al seu equip.

He de dir que ha sigut entrenador i coordinador d'equips d'un nivell alt, i per tant, és més difícil trobar-se amb casos així. Tot i això, crec que si ens trobem amb algun jugador/a amb excel·lent capacitat física, tècnica i tàctica, això prevaldrà sobre la possible malaltia, discapacitat o deficiència que tingui.

El problema està que, molts cops, les persones amb diversitat funcional i poca capacitat física, tècnica i tàctica ja no tenen l'oportunitat de prosperar i demostrar el que valen, perquè se'ls exclou fins i tot d'equips amb baix nivell.

-Preparació dels entrenadors/es sobre l'atenció a la diversitat i metodologies inclusives.

Diu que no estan prou preparats per l'atenció a la diversitat i les metodologies inclusives i que necessiten més formació per poder aplicar-ho.

Ens hauríem de plantejar per què al futbol base no s'apliquen les metodologies de les escoles inclusives, mitjançant els recursos i suports per aquelles persones que ho necessitin, tractant les individualitats de cadascú i fomentant l'atenció a la diversitat. Actualment ens trobem que molts entrenadors/es no saben detectar les necessitats de cada jugador/a.

-Pautes educatives per a prevenir l'assetjament a jugadors/es amb alguna discapacitat o malaltia lleu.

Exposa que desconeix si la majoria de clubs tenen pautes educatives per prevenir aquests casos, però recorda que, quan ell era coordinador, sí que tenien bastant en compte el tema d'assetjament i per exemple, obligaven que un membre de l'equip tècnic sempre fos present al vestuari mentre es duxtaven i canviaven per controlar aquestes possibles situacions.

-Opinió personal sobre les escoles ordinàries inclusives i un futbol més inclusiu.

La seva opinió ha anat variant al cap dels anys, quan era més jove i tenia menys experiència com a mestre d'educació especial, pensava que la inclusió per part de l'alumnat amb necessitats educatives especials a les escoles era fonamental. Ara també ho segueix pensant, però sols per aquells/es alumnes que puguin veure ateses totes les seves necessitats a l'escola ordinària.

Com ell diu, en un món ideal, el millor seria que totes les persones poguessin estar incloses, però actualment falten molts recursos per poder educar tothom de forma satisfactòria en un àmbit ordinari, això fa que sigui més complicat un futbol inclusiu. Perquè, si a l'educació formal falten recursos, ja no em puc imaginar, a l'educació no formal com l'esport.

-Algun cas d'inclusió al futbol base.

Explica que a un Campus de l'Escola del FC Barcelona es va trobar en un cas d'un nen que té retard mental, però motriument no tenia cap problema per jugar a futbol, i comenta que per a ell va ser molt gratificant veure com aquell nen gaudia jugant amb nens/es que no tenien cap mena de necessitat especial.

He de dir que els Campus tenen un altre objectiu diferent del de les competicions com les lligues o tornejos, els campus són més lúdics i estan pensats també per aprendre, sense ser tan competitius i, per tant, haurien de ser un primer pas per a la inclusió en aquest esport.

Anàlisi a les respostes de les preguntes específiques de l'organitzador de La Lliga Genuïne i d'altres tornejos:

-Empreses o institucions que organitzen competicions per a persones amb discapacitat de 5 a 19 anys.

L'entrevistat afirma que sols coneix dos organitzadors de competicions per a aquestes persones, la Lliga de Futbol Professional i l'empresa MIC Sports. La Lliga de Futbol Professional i l'empresa MIC Sports organitzen de manera conjunta la Lliga Genuïne. A més a més, l'empresa MIC Sports també fa el Torneig MIC Integra que és una modalitat que està inclosa al Torneig Internacional de Futbol Base que es fa cada any a Setmana Santa, en la qual està formada per equips catalans de futbol formats per persones amb discapacitats intel·lectuals.

Afegeixo que en la meua recerca sobre el treball, també he vist que la Fundació Fedamar i l'Associació Catalana d'Esport Adaptat han creat una competició anomenada We League per a persones discapacitades.

Podem observar que, si no hi ha empreses o entitats privades com MIC Sports o la Fundació Fedamar, que posen diners per tal de fer aquest tipus de competicions integradores, és molt difícil que algú ho faci. Destacaria que, en tot cas, parlem de competicions integradores, ja que d'inclusives no n'he trobat cap.

-Per què la Lliga Genuïne no abasta més tipus de discapacitat i d'edat més petita?

Segons el participant, la Lliga Genuïne abasta aquest rang d'edat perquè és creada amb l'objectiu de què aquestes persones amb discapacitat intel·lectual es puguin aproximar al màxim a la vivència del futbol professional. De fet, també comenta que ha vist jugadors/es amb totes les habilitats adequades, que podrien jugar sense cap problema a un equip de bastant nivell en un entorn ordinari.

Pel que fa a no abastar altres tipus de discapacitat, fa referència a la dificultat per organitzar aquest tipus d'esdeveniments i que la diferència física entre un discapacitat físic i intel·lectual pot ser de grans dimensions, de forma que la competició no seria igualitària.

Analitzant tot el que ha dit, reafirmo que el futbol base actualment no té les eines ni els recursos perquè persones amb discapacitat intel·lectual puguin jugar en entorns ordinaris a un alt nivell.

-Les adaptacions que necessiten els jugadors de la Lliga Genuïne per jugar en competicions ordinàries.

Pensa que s'haurien de dur a terme adaptacions reglamentàries perquè aquestes persones puguin jugar en competicions ordinàries. Per exemple, amb una normativa que marqui que cada equip ha de tenir de manera obligada dos jugadors amb discapacitat lleu.

-Els jugadors amb diversitat funcional que poden jugar a futbol, amb quina competició estarien més còmodes en una integradora o en una inclusiva?

L'entrevistat exposa que actualment en una competició integradora, perquè no hi ha suficients recursos o eines per tal que puguin sentir-se còmodes en una lliga inclusiva, però a la llarga, si es va construint una societat més inclusiva i es fan competicions esportives inclusives, possiblement se sentirien més a gust en aquestes.

-Des de les administracions públiques i institucions esportives s'aposta prou per a la inclusió al futbol base?

Considera que no es fa prou, possiblement per la manca de recursos dels quals disposen i afegeix que, si no hi ha alguna empresa privada que posi diners per fer alguna competició o programa, és difícil que es treballi per la inclusió al futbol base.

I com s'ha pogut veure abans, molt poques empreses privades s'embarquen en un projecte que tingui la inclusió com a base fonamental.

-La possibilitat que hi hagi una competició totalment inclusiva on l'únic objectiu sigui la satisfacció dels nens/nenes o adolescents per jugar a futbol.

L'entrevistador diu que clar que ho veu factible, i més si per exemple, es creés una "lliga de valors", en la qual els gols també comptin, però es donés preferència als valors de cada equip.

Al final, analitzant tot plegat, si no s'educa en valors, difícilment la societat, l'educació i els esports podran ser totalment inclusius.

Anàlisi a les respostes de les preguntes específiques del psicòleg esportiu :

-Pensament de la societat actual sobre les persones amb diversitat funcional.

L'entrevistat pensa que la societat generalment és competitiva, i que moltes persones tenen la competició mal entesa, perquè són capaces de menysprear a les persones amb discapacitats o malalties, pel simple fet que les veuen com a inferiors a elles.

Clarament, aquest pensament de les persones no ajuda gens al fet que hi hagi una societat inclusiva i, si a més, ens conformen amb el que hi ha, encara menys.

-La percepció que tenen les persones sobre el futbol base.

El psicòleg fa referència a la percepció que tenen els pares sobre el futbol base i diu que ho veuen com una oportunitat per tal que el seu fill/a pugui ser futbolista professional.

Aquest pensament es pot considerar egoista, i òbviament, no és una bona característica per veure amb bons ulls que el seu fill/a pugui jugar a futbol conjuntament amb una persona amb una discapacitat o malaltia lleu.

-Com pot intervenir un pedagog/a, tenint en compte que els agents del futbol base tenen massa impregnada la paraula guanyar?

L'entrevistat diu que els pedagogs/es poden intervenir de diverses maneres:

Fent un assessorament a la federació per tal que inculqui un altre missatge divulgador i impactant per als agents del futbol.

Fent formacions als agents per fer-los veure que guanyar no és el més important.

Participant en òrgans de decisió de clubs grans o bé en un equip tècnic, per aportar propostes de manera constructiva i positiva.

-Intervenció amb algun nen/nena amb discapacitat o malaltia lleu que se sent exclòs/a.

Explica que es va trobar amb una nena amb TDAH que tenia dificultats d'adaptació al seu equip, però que no es sentia exclosa. Davant la preocupació dels seus pares, van anar a parlar amb ell i va intervenir acordant unes pautes amb el seu entrenador per tal que li fos més fàcil l'adaptació. La veritat és que segons conta, aquesta nena es va poder acabar adaptant a l'equip i podríem dir que és un cas clar d'inclusió.

-Has treballat en algun projecte que fomenti la inclusió en l'esport base?

A aquesta pregunta, respon que com a tal no, però que sí que treballa perquè hi hagi inclusió a l'esport base, sobretot amb els entrenadors/es per inculcar-los que tothom ha de tenir els mateixos drets a l'hora de jugar a un esport.

-Accions conjuntes que podrien dur a terme pedagogs/ues o psicòlegs/ues per fer un futbol base més inclusiu.

Segons el participant, ambdós professionals podrien impartir classes de forma conjunta als cursos d'entrenadors/es, treballar en clubs per promoure una línia més inclusiva i assessorar la federació per fomentar accions destinades cap a la inclusió.

En definitiva, podem observar amb les respostes dels tres professionals, que la inclusió al món del futbol base encara es percep com a molt llunyana. Per això, crec que, tant els pedagogs/es i els psicòlegs/es esportius, com tots els agents del futbol, hem de dur a terme una reflexió conjunta del motiu pel qual nens/es o adolescents que podrien jugar en competicions ordinàries, no ho estan fent.

4.3. Anàlisi de les recerces bibliogràfiques.

Aquesta anàlisi de dades va enfocada a reforçar les informacions que es poden extreure de les entrevistes realitzades.

L'any 2017, la Generalitat de Catalunya posa en marxa un Decret Llei sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Aquest decret té com a objectiu que tot l'alumnat pugui estar escolaritzat en escoles ordinàries i, per tant que tots els centres educatius han de ser inclusius, a més a més, contempla l'augment de contractació de professionals i de formació cap a aquests. Blanchar (2019) periodista del diari El País, afirma que el decret es paralitza perquè el govern no disposa de pressupostos i no pot desenvolupar-lo. A causa d'això, i segons el Diari Social.Cat (2020), la Plataforma Ciutadana per l'Escola Inclusiva formada per entitats professionals i famílies es va queixar del fet que, tres anys després d'aprovat el decret, no han pogut detectar millores significatives per tal que els centres educatius tinguin capacitat per acollir a qualsevol mena d'alumnat, sigui quina sigui la seva condició, i que inclús el rumb de crear escoles inclusives s'està endarrerint força, per tant, van elaborar un decàleg d'accions urgents per reconduir la situació.

Sembla clar que si no arriben recursos econòmics per part dels governs als centres educatius, és bastant difícil que es pugui creure en una societat i una educació inclusiva per a tothom. Avui en dia, encara ens trobem sense pressupostos i sense que el govern faci cas de les recomanacions per part de les diferents plataformes que aposten per l'escola inclusiva. També és cert que aquest decret sols fa referència als centres educatius formals, però molt possiblement fins que no hi hagi més inclusió a les escoles o instituts serà molt difícil que n'hi hagi més en l'àmbit esportiu. Tot i que, hi haviguen associacions que treballin per la inclusió educativa, em fa esperar en què pugui haver un futbol base inclusiu, si les persones que realment el volen, hi aposten.

Seguint el que exposa Ramos (2018), el futbol és l'esport que més repercussió social atrau, es considera també que és el més mediàtic i el que genera més diners, per tant, fa referència al fet que al món del futbol hi ha molts d'interessos sobretot econòmics i això comporta que ja es creï una societat competitiva, com també exposa un dels entrevistats. D'aquesta manera, això s'extrapola a l'esport base i provoca que els seus agents pensin que el futbol els pot donar en el futur una gran quantitat de diners, i llavors, costa que pensin en les altres persones. En definitiva, es podria dir que som una societat egoista. Revisant un Treball de Fi de Grau realitzat per (Maqueda 2019, p.22) fa referència a una frase de l'exjugador Jorge Valdano que diu: "El futbol no és la vida, però és un gran simulador de què és la vida, és un món d'exageracions i a través d'ell es poden retratar les misèries humanes, però estem davant un joc sectari on les identitats esclaten i on l'enfrontament a vegades deixa de ser simbòlic". Analitzant aquesta frase, ens dona a entendre que el futbol és considerat com un negoci, i una oportunitat màgica per guanyar diners, i això, com diuen els professionals entrevistats, ens aboca a una societat massa competitiva i amb el seu principal objectiu, guanyar i que els seus fills/filles sempre juguin i siguin els millors, molts cops, sense mirar més enllà.

He pogut detectar com és de competitiu aquest esport mirant les xarxes socials d'equips de futbol base, ja que la majoria de publicacions sobre els partits jugats fan referència al resultat, però mai al que han pogut aprendre durant la setmana els jugadors/es o sobre si han gaudit jugant a futbol.

Investigant les partides dels pressupostos de la Federació Catalana de Futbol i de la Real Federació Espanyola de Futbol, m'he adonat que no hi ha cap partida que promogui la inclusió. En canvi, sí que tenen una partida per tal que els clubs puguin adequar els camps de manera que siguin accessibles per a tothom. I podem entreveure amb el que ens diuen els entrevistats, que actualment, en molts camps de futbol, ja no es detecten barreres arquitectòniques.

PROJECTE DE PRESSUPOST ORDINARI PER L'ANY 2021		
DESPESES		
621 - ARRENDAMENTS I CANONS	216.000,00	
622 - REPARACIONS I CONSERVACIÓ	637.500,00	
623 - SERVEIS DE PROFESSIONALS INDEPENDENTS	1.000.000,00	
624 - TRANSPORTS	35.000,00	
625 - PRIMES D'ASSEGURANCES	150.000,00	
626 - SERVEIS BANCARIS	240.000,00	
627 - PUBLICITAT, PROPAGANDA I RELAC. PÚBL.	262.500,00	
628 - SUBMINISTRAMENTS	44.000,00	
629 - ALTRES SERVEIS	3.861.150,00	
631 - ALTRES TRIBUTS	10.000,00	
640 - SOUS I SALARIS	5.595.000,00	
642 - SEGURETAT SOCIAL	1.510.000,00	
643 - APORT. A SISTEMES COMPL. DE PENSIONS	30.000,00	
645 - REMUNERACIONS DIRECTIUS	120.000,00	
649 - ALTRES DESPESES SOCIALS	35.700,00	
658 - COMPETICIONS	12.227.550,00	
663 - INTERESSOS DE DEUTES	60.000,00	
681 - AMORTITZACIÓ DE L'IMMOB. IMMATERIAL	64.100,00	
682 - AMORTITZACIÓ DE L'IMMOB. MATERIAL	880.000,00	
	26.968.500,00	
INGRESSOS		
700 - INGRESSOS PER VENDES	305.000,00	
701 - LLIÇÈNCIES FEDERATIVES	372.000,00	
702 - QUOTES DE CLUBS I ENTITATS	5.835.000,00	
703 - CURSETS	1.200.000,00	
723 - PUBLICITAT, MARKETING I ALTRES	1.720.000,00	
724 - SUBVENCIONS ADMINISTRATIVES	3.790.000,00	
727 - SUBVENCIONS, DONACIONS I IL·LEG.	400.000,00	
756 - SANCIIONS ECONÒMIQUES	670.000,00	
757 - ALTRES INGRESSOS	162.000,00	
758 - INGRESSOS PER COMPETICIONS	13.209.500,00	
	26.968.500,00	

Captura de pantalla extreta de: https://files.fcf.cat/documentos/110_2021-03-30_13:17:50.pdf

PRESUPUESTO 2021

	<i>(en euros)</i>
INGRESOS	357.389.890,50
Licencias Federativas	10.000.000,00
Cuotas Clubes y Entidades	760.000,00
Material deportivo	410.000,00
Patrocinio y Merchandising	80.550.000,00
Derechos audiovisuales de selecciones y competiciones de ámbito estatal	122.752.000,00
Participación y organización de competiciones/eventos deportivos	40.645.000,00
Solidaridad UEFA	12.839.000,00
FIFA Forward	870.000,00
Ingresos de taquillas	4.520.000,00
Sanciones	1.800.000,00
Arbitrajes	36.210.000,00
Convenio RFEF - LNFP	17.896.390,50
Otros ingresos derivados de las competiciones de ámbito estatal	15.000.000,00
Subvención actividades CSD	190.000,00
Programa Universo Mujer	1.500.000,00
Protección social fútbol femenino y aficionado	8.210.500,00
Instalaciones, Museo y Escuela	50.000,00
Formación	800.000,00
Ayudas traspasadas a resultados	572.000,00
Ingresos Financieros	15.000,00
Ayudas CSD instalaciones deportivas	1.800.000,00

GASTOS	357.389.890,50
Competiciones/Concentraciones Selecciones y Estructura Técnica	81.090.000,00
Material deportivo selecciones territoriales y árbitros	3.100.000,00
Final Copa y Supercopa de España	36.300.000,00
Copa de SM EL Rey	17.404.000,00
Gastos y ayudas a clubes en competiciones de ámbito estatal	68.074.680,00
Gastos arbitrales	38.055.710,50
Gestión federativa	25.000.000,00
Personal administrativo	18.500.000,00
Gastos de amortización	2.500.000,00
Ayudas a Federaciones Territoriales	35.421.000,00
Entrenadores	2.475.000,00
Otras ayudas de ámbito estatal	1.620.000,00
Solidaridad UEFA	12.839.000,00
Protección social fútbol femenino y aficionado	8.210.500,00
Ayudas CSD instalaciones deportivas	1.800.000,00
Financiación COVID	5.000.000,00

Imatge extreta de:

https://www.rfef.es/sites/default/files/pdf/presupuesto_anuales_para_el_ejercicio_2021_pdf.pdf

El Portal de les persones amb discapacitat (2019) presenta una sèrie d'avantatges o beneficis per a aquestes persones a l'hora de realitzar una pràctica esportiva de manera inclusiva:

- **Els avantatges o beneficis físics**, ja que l'esport millora la coordinació, l'equilibri, la circulació de la sang i el desenvolupament de la musculatura.

- **Els avantatges o beneficis socials**, ja que millora la relació social amb altres persones que no siguin del mateix grup d'iguals, es fomenten habilitats socials i es promou que les altres persones siguin empàtiques amb elles.
- **Els avantatges o beneficis psicològics**: l'esport ajuda a aquestes persones a autosuperar-se i a fer-se valdre per elles soles i també a fomentar la seva autoestima personal.
- **Els avantatges o beneficis en el benestar**: fer esport és vital per cuidar-se i tenir una salut òptima.

El psicòleg esportiu durant l'entrevista em comentava que tenien un projecte totalment inclúsiu per a l'hoquei base anomenat OK-XS, en les categories de prebenjamí i benjamí. Per tant, em vaig voler endinsar més a fons per veure realment del que tractava. Com diu l'autor del projecte, Isidre Brufau en una entrevista al web Hoquei Valls (2020), diu que es tracta de l'adaptació de l'hoquei patins tradicional, reduint els espais, els materials, fent que tots els jugadors/es participen tots els minuts i modificant el sistema de competició. Les porteries són més petites i l'espai de joc és més reduït perquè es fan partits amb pocs integrants per equip. En definitiva, el que pretén aquest projecte metodològic competitiu és que puguin participar tots els nens/es encara que tinguin alguna mena de discapacitat o malaltia lleu i que aprenguin al màxim del joc amb els contextos més reals possible, a més a més, al ser els camps més reduïts i els partits amb menys jugadors/es, s'augmenten les experiències d'èxit dels participants.

Aquesta metodologia competitiva de l'hoquei, encara que de moment només es faci a la Delegació de Lleida, em fa reflexionar la seva aplicació també al futbol base. A més a més, seria molt avantatjós perquè s'igualarien els nivells i aconseguiríem fomentar la inclusió d'aquestes persones, en les categories de prebenjamins i benjamins, en ser una idea completament inclusiva, ja que hi pot participar tothom.

Tot i que en relació amb la inclusió al món del futbol hi ha poques notícies o publicacions al respecte, Fernández (2020) va publicar una notícia al diari la Nación on informava d'alguns casos minoritaris d'esportistes que sí que havien estat inclosos en el seu esport, alguns molts famosos, com el cas de Michael Phelps, nadador americà diagnosticat de TDAH (Trastorn de Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat) que va aconseguir

guanyar 28 medalles en total als Jocs Olímpics (23 d'or, 3 de plata i 2 de bronze), els altres dos casos diagnosticats com a Trastorns de l'Espectre Autista són jugadors de bàsquet, un és Jason McElwain, a qui de petit li costava molt comunicar-se, però al llarg dels anys va aconseguir accedir a formar part de l'equip de bàsquet del seu Institut, el Greece Athena High School i, per últim, Kalin Bennett que va ser el primer jugador de bàsquet autista que va aconseguir una beca a temps complet per entrar a la Lliga Universitària dels Estats Units amb l'equip de la Universitat de Kent State.

Amb tot el que he extret de la conceptualització de les diverses malalties, he pogut arribar a la conclusió que les més compatibles amb el futbol base són: l'obesitat, els retards mentals i els TDAH.

La FIFA (n.d.) amb el programa Forward, ajuda a les seves federacions membres a finançar projectes per tot el món amb l'objectiu que totes les persones discapacitades que vulguin jugar a futbol, ho puguin fer, amb diversos formats competitiu. Aquesta associació internacional de futbol també realitza el Festival de la seva Fundació, que és un torneig festiu que agrupa a 48 organitzacions no governamentals de 38 països, amb nens o nenes amb discapacitats o de problemes socials, en definitiva, persones que necessiten algun tipus d'ajut. Un adolescent de setze anys de Serra Leona que té una cama amputada confessa que quan juga al futbol se sent igual a tothom i totalment satisfet.

Segurament, l'experiència més similar al que estic investigant és un treball de fi de curs de la Universitat de Castellà La Manxa fet per Sierra (2016) on es proposa un projecte de futbol inclusiu. Aquest projecte estableix una sèrie de principis per promoure valors per la inclusió, implicant des de les famílies, als nens/es i, fins i tot el personal de manteniment de les instal·lacions. En principi va ser pensat per poder-lo posar en marxa al futbol sala i, si funcionava, ja s'aplicaria a la modalitat de Futbol 7 sobretot en les categories de prebenjamí i benjamí. La metodologia principal del projecte és l'aprenentatge col·laboratiu, ja que pensa que és una metodologia educativa que fomenta la inclusió i facilita contextos d'aprenentatge en petits grups, en els quals, tots/es els/les integrants s'ajuden de manera mútua. A més a més, té en compte les necessitats dels nens/es amb alguna discapacitat de caràcter lleu i proporciona tots aquells suports o adaptacions per tal que aquestes persones es puguin sentir totalment integrades i contentes a l'hora de jugar al futbol.

Però he de dir, que crec que aquest projecte no s'ha pogut posar en marxa, perquè no he trobat cap notícia o informació que se'n parles.

5.Conclusions.

Una vegada analitzat el marc teòric i la part d'investigació, m'he adonat de la necessitat real de fer pedagogia en tots els àmbits de la vida.

He detectat que hi ha moltes lleis que volen i aposten per una igualtat d'oportunitats, perquè tothom tingui els mateixos drets, a viure en societat, a l'educació o a la pràctica de l'esport. Però realment s'estan aplicant? En aquest treball, podem analitzar com els mateixos governs o administracions públiques ofereixen pocs recursos econòmics perquè pugui haver-hi un món més inclusiu en tots els aspectes. Tampoc sembla que la societat estigui molt preocupada per aquesta manca d'igualtat. Davant aquest poc interès, crec que és el moment de fer pedagogia, de reivindicar i conscienciar les persones de la importància que té que tot aquell/a qui pugui, ha de tenir dret a una escola ordinària pública de qualitat i, per tant, també a participar en la part lúdica, cultural i esportiva de la vida.

És cert, la manca de recursos dificulta molt que les persones amb discapacitats o deficiències puguin aprendre de forma correcta en entorns ordinaris, i aleshores, ja ens resignem sols en què puguin estar integrades en grups entre iguals? Penso que el món ens demana un canvi, i sobretot com a pedagog, crec que tota la societat hauria de fer una reflexió sobre els beneficis que podria comportar un món més igualitari, just i inclusiu.

Crec que un dels grans problemes dels professionals educatius o també del futbol base, és que en general, no s'atenen les individualitats de cada persona i no es posa en relleu la importància d'educar tenint en compte les necessitats de cada alumne/a o esportista. Això, també és problema de la manca de recursos? O de què els professionals els costa molt adaptar activitats? Potser aquest problema ve degut a la manca de formacions dirigides als professionals de l'àmbit educatiu i esportiu per fomentar la inclusió.

Com he pogut observar durant tot el treball, un món inclusiu comportaria una metodologia d'aprenentatge basada en la cooperació, col·laboració, l'atenció a la diversitat i una educació en valors, cosa que fomentaria beneficis en general per a tota la societat.

Si ja és prou complicat veure una educació que sigui inclusiva, encara ho és més amb el futbol. És cert que he pogut comprovar alguns exemples reals on es contempla la inclusió al món del futbol base, sobretot en edats primerenques i això m'ha fet

il·lusionar amb la idea de convertir el que tothom anomena com a una “utopia” en una realitat. No obstant això, sé de sobres les dificultats i els inconvenients que hi ha actualment, primerament, diria que un dels inconvenients principals és la visió que tenen els agents d'aquest esport (equips tècnics, pares, mares, jugadors/es, directius/ves i públic en general), ja que l'objectiu principal és guanyar i no que els nens/nenes o adolescents s'ho passin bé jugant a futbol o aprenguin de l'esport. Això comporta que quan hi ha alguna persona amb una discapacitat, deficiència o malaltia lleu, molts cops, se la discrimina, impedit-li ser feliç jugant a futbol. L'actitud de les Federacions de Futbol, des del meu punt de vista, no ajuda molt, per tant, crec que totes aquelles persones que vulguem de veritat que hi hagi un futbol més inclusiu, hauríem de fer força perquè des de les federacions creessin un marc basat específicament en la inclusió, amb més formació a tots els agents del futbol base i una estructura de les competicions adaptada perquè tothom, dins de les seves possibilitats, pugui jugar.

L'esport hauria de ser una eina transmissora de valors en la societat actual, com l'empatia, la solidaritat, el respecte, l'esperit de superació, la tolerància i el treball en equip. Per tant, penso que pot ser un bon vehicle que ens condueixi cap a una societat més igualitària i inclusiva, i per això, sense cap mena de dubte, cal que el món del futbol base aposti per la inclusió, reunint esforços i treballant junts per aconseguir que tothom se senti reconegut i valorat.

Com diu Sierra (2006), l'esport base és un pilar fonamental per promoure uns hàbits saludables i millorar la qualitat de vida de les persones. En definitiva, opino que ja és prou injust que molts discapacitats mai podran gaudir de l'esport per les seves circumstàncies físiques o psíquiques, però almenys hauríem de permetre que els més lleus, amb capacitats físiques i psíquiques compatibles amb l'esport, ho puguin fer.

6.Proposta de millora i possibles investigacions futures.

Durant la realització de la meva investigació referent sobretot a Catalunya, però també a l'Estat Espanyol i una molt petita part en l'àmbit internacional, he pogut trobar molt pocs articles que tractessin la inclusió al món del futbol base.

Per tant, crec oportú fer una proposta de millora enfocada a aprofundir internacionalment en el tema, esbrinant més el pensament de les famílies i de les mateixes persones implicades, fent una investigació per observar si hi ha casos d'inclusió a altres països i sondejant l'opinió dels polítics i responsables de federacions nacionals i internacionals de futbol, donat que la implicació d'aquests òrgans institucionals seria fonamental per aconseguir un esport més inclusiu.

També caldria reflexionar sobre el rol que poden tenir els pedagogs/es, analitzant les informacions extretes prèviament i detectant necessitats, per finalment, crear un projecte que fos finançat per administracions i organitzacions públiques, empreses i associacions de renom, federacions o inclús, mitjançant fundacions d'esportistes o futbolistes famosos, amb l'objectiu principal de conscienciar la societat mitjançant material divulgatiu, articles científics, xerrades i formacions.

7. Bibliografia

- Ainscow, M (2001) *Desarrollo de escuelas inclusivas*. Editorial Narcea. Madrid
- Amiama-Espaillet, C. (2020). *Desafíos de la Educación Especial en el desarrollo de escuelas inclusivas*. *Ciencia y Educación*, 4(3), 133-143.
<https://doi.org/10.22206/cyed.2020.v4i3.pp133-143>
- Argelich, E. & Alemany, M.E. & Amengual, B. & Argüelles, R. & Bandiera, D. & Barceló, M.A. & Beinbrech, B. & Bouzas, C. & Capel, P. & Cerdà, A. & Colom, M. & Corral, H. & De Sotto, E., & Fleitas, G. & Garcias, C. & Juan, D. & Juan, J. & Mateos, D. & Martín, M.I. & Martínez, M.A. (et. al.) (7 de mayo de 2020) Los equipos de pediatría ante la obesidad infantil: un estudio cualitativo dentro del proyecto STOP. *Anales de Pediatría*. <https://bit.ly/2Thm1Q6>
- Arranz Albó, X. (2017) Els valors a les escoles de futbol. Una proposta axiològica. *Fair Play. Revista de Filosofia, Ètica y Derecho del Deporte*, vol. 9, 32-58.
<https://bit.ly/3utXHrb>
- Arroyo González, M.J. (2013). La educación intercultural: un camino hacia la inclusión educativa. *Revista de Educación Inclusiva*, 6 (2), 144-159.
<https://revistaeducacioninclusiva.es/index.php/REI/article/view/186/180>
- Bautista, R. (1991). Educación especial i necesidades educativas especiales. En Rafael Bautista (Ed.) Màlaga, *Necesidades educativas especiales* (p.16-17). Editorial Aljibe.
- Blanchar, C. (13 de setembre de 2019). L'escola inclusiva s'encalla per falta de pressupost. *El País.cat*.
https://cat.elpais.com/cat/2019/09/12/catalunya/1568309449_173843.html
- Carefirst. (3 de gener de 2019). *Amputación*.
<https://carefirst.staywellsolutionsonline.com/spanish/testsprocedures/92,P09333>
- Decret Llei 150/2017. *De l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu*. 17 d'octubre de 2017. CVE-DOGC-A-17291050.
- DISCAPNET.(1 d'agost del 2019). *Conoce los beneficios del deporte en personas con discapacidad*. <https://www.discapnet.es/actualidad/2019/08/conoce-los-beneficios-del-deporte-en-personas-con-discapacidad>
- Echeita, G. & Duk, C. (2008) Inclusión Educactiva. *REICE*, 6 (2), 1-8.
<https://bit.ly/3i2IWJe>
- Federació Catalana de Futbol (FCF). (2016, juny). Reglament General. Consultat 3 de gener de 2021. <https://bit.ly/34nANXN>
- Fernández-Morales, A.D. (2016). El mundo del autismo. *Revista Internacional de Apoyo a la Inclusión, Logopedia, Sociedad y Multiculturalidad*, 2(2), 132-139.
<https://bit.ly/3fwCNTW>
- Fernández-Morales, A.D. (2017). Síndrome de Down y la actividad física. *Revista Internacional de Apoyo a la Inclusión, Logopedia, Sociedad y Multiculturalidad*, 3(1), 1-11.
<https://revistaselectronicas.uaen.es/index.php/riai/article/view/4254/3479>

- Fernández, A. (2 de abril de 2020). Día Mundial de la conciencia del trastorno o desorden del espectro autista: las historias de superación de deportistas. *La Nación*. <https://www.lanacion.com.ar/deportes/dia-mundial-conciencia-del-trastorno-desorden-del-nid2349846/>
- FIFA (n.d.) *Programa de desarrollo Forward de la FIFA*.
<https://es.fifa.com/what-we-do/fifa-forward/fifa-forward-programme/>
- Fundació Fedamar (n.d.). *Lliga adaptada de Futbol 7*. <https://bit.ly/2RQUuop>
- Futbol (n.d.). Extret de *Wikipedia*. <https://ca.wikipedia.org/wiki/Futbol>
- García, P. (2016). *Trastorno del espectro autista*. UNED.
<http://www.calatayud.uned.es/web/actividades/revista-anales/22/03-04-PatriciaGarciaTabuenca.pdf>
- Gómez, M. & Ruiz, L.M. & Mata, E. (2006). Los problemas evolutivos de coordinación en la adolescencia: Análisis de una dificultad oculta. *Revista Internacional de Ciencias del Deporte*. 2(3), 44-54. <https://bit.ly/3fTWzb5>
- Hernández, A.M. & Ainscow, M. Equidad e Inclusión: Retos y progresos de la Escuela del siglo XXI. *Revista RETOS XXI* 2(1), 13-22.
<https://doi.org/10.33412/retoxxi.v2.1.2056>
- Hoquei Valls (10 de febrero de 2020). Metodologia OK-XS.
<https://hoqueivalls.com/metodologia-ok-xs/>
- Ley Orgánica 1 de 1990. De Ordenación General del Sistema Educativo. 3 d'octubre de 1990. BOE-A-1990-24172.
- Liga de Futbol Profesional. (n.d.). *¿Qué es la liga Genuïne Santander?*
<https://www.laliga.com/en-GB/laliga-Genuïne-santander/what-is>
- Llei 19 de 2020. D'igualtat de tracte i no discriminació. 30 de desembre de 2020. CVE-DOGC-A-20365030
- López, M.D. (2004). *Aspectos evolutivos y educativos de la deficiencia visual*. Editorial Netbiblo.
<https://books.google.es/books?id=cNvY9aCKXccC&printsec=frontcover&hl=es#v=onepage&q&f=false>
- Maciá, M.J., Sánchez- Sánchez, J., García- Córdoba, J.A. & Gallardo, A.M. (2021). Análisis de la seguridad y accesibilidad de los espacios deportivos en Educación Secundaria Obligatoria. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 21(1), 242-257.
<https://bit.ly/3ux85yu>
- Maqueda, M. (2019) *La inclusión social a través del fútbol como herramienta en el contexto de primaria*. (Trabajo de Fin de Grado, Universidad de Sevilla).
<https://idus.us.es/handle/11441/90537>
- Martínez-Blanco, N. (2016). Una aproximación al TDAH. *Revista Internacional de Apoyo a la Inclusión, Logopedia, Sociedad y Multiculturalidad*. 3(1), 248-257.
<https://bit.ly/3c3yjlU>
- Mis entrenamientos de futbol (n.d.) *Futbol base*.
<https://www.misentrenamientosdefutbol.com/diccionario/futbol-base>

- Narodowski, M. (2008) La inclusión educativa: Reflexiones y Propuestas entre las teorías, las demandas y los slogans. *REICE*, 6 (2), 19-26. <https://bit.ly/3p953Q0>
- ONU (2006) *Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad*. <https://bit.ly/2RQBINO>
- Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura- Ministerio de Educación y Ciencia España (1994) *Declaración de Salamanca*. <https://bit.ly/3frQHGX>
- Palomares, A. & Garrote, D. (2010). La deficiencia auditiva en Antonio Avilés, Dolores López, María Parreño, Lourdes Vivó i Nuria Vivó (Ed.) Cuenca. *El éxito del esfuerzo*. (197-228). Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha.
- Palomares, A. & Garrote, D. (2010). Retraso Mental en Verónica Esparcia, Gabriel González, Gabriel Molina, Silvia Montero y Cima Sancho. (Ed.) Cuenca. *El éxito del esfuerzo*. (110- 128). Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha.
- Paredes Ortiz, J. (2007) Historia del fútbol. Evolución cultural. *Lecturas: Educación Física y Deportes*, ISSN-e 1514-3465, Nº 106, 2007.
- Peralta, F. i Narbona, J. (2002). Deficiencia visual en el niño. *ESE*. (2), 35-52. <https://dadun.unav.edu/bitstream/10171/7998/1/Estudios%202.pdf>
- Ramos, G. (2018). *Produciendo jugadores: Fútbol, dispositivos de socialización y sujetos plurales* (Trabajo de Fin de Grado, Universidad Complutense de Madrid) <https://eprints.ucm.es/id/eprint/47036/>
- Redacció (10 de novembre de 2020). La comunitat educativa adverteix que Catalunya no avança cap a l'escola inclusiva tres anys després d'aprovar-ne el decret. *Social.cat*. <https://www.social.cat/noticia/13231/la-comunitat-educativa-adverteix-que-catalunya-no-esta-avancant-cap-a-lescola-inclusiva-tr>
- Ríos Hernández, M. (2005). *La Educación Física como componente socializador en la inclusión del alumnado con discapacidad motriz. Estudio de casos en la etapa de educación primaria*. Tesis Doctoral, Universitat de Barcelona. <http://www.tesisenxarxa.net/TDX-0104106-085807/>
- Ríos, M. (2009) La inclusión en el área de educación física en España. Análisis de las barreras para la participación y aprendizaje, *Ágora* 9, 83-114.
- Ríos, Merche (2017). L'esport com a recurs educatiu en la inclusió social. *Educació Social. Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 65, 44-56.
- Rubio Jurado, F. (2009). *Principios de Normalización, integración e inclusión*. ISSN-1988-6047, Nº 19, 2009.
- Sánchez-Masaraque, P & Cohen, D.S. (2020). Trastorno por déficit de atención con hiperactividad en la infancia y adolescencia. *Pediatría Integral*, XXIV(6), 316-324. <https://www.pediatriaintegral.es/publicacion-2020-09/trastorno-por-deficit-de-atencion-con-hiperactividad-en-la-infancia-y-adolescencia/>
- Sierra, J.V. (2016). *Proyecto Fútbol Inclusivo*. (Trabajo Fin de Curso, Universidad de Castilla La Mancha). https://www.researchgate.net/publication/323127043_Propuesta_de_futbol_inclusivo

Sunrise Medical (11 de marzo de 2020). *El cambio de vida tras la pérdida de una extremidad*. Sunrise Medical. <https://www.sunrisemedical.es/blog/el-cambio-de-vida-tras-la-perdida-de-una-extremidad>

Top Doctors España (n.d.). Medicina. En Diccionario médico sobre enfermedades respiratorias. Extret el 17 de maig de 2021, de <https://www.topdoctors.es/diccionario-medico/enfermedades-respiratorias>

UNESCO (1990). *Declaración Mundial sobre Educación para todos: Satisfacción de las necesidades básicas de aprendizaje*. Jomtien. <https://bit.ly/2RS8caz>

UNESCO (2008). *Agenda de la Educación Inclusiva*. Ginebra. <https://bit.ly/2RK62tL>

UNESCO (2012) *Guia d'avaluació dels sistemes educatius rumb a societats més inclusives i justes*. París. <https://bit.ly/3oZYzt5>

Ushiña, J.G. (2017). *Fortalecer la motricidad gruesa y fina mediante el fútbol*. Proyecto de Grado. Instituto Tecnológico "Cordillera".

Webteca Inclusiva (n.d.) *Metodologies i estratègies per a una escola inclusiva*. <https://www.webtecainclusiva.cat/metodologies-i-estrategies-per-a-una-escola-inclusiva/>

8. Annexos.

Reconeixement mèdic

<C:\Users\Usuario\Documents\Treball fi de grau\Bibliografia\requisits revisions mèdiques.pdf>

Preguntes enviades als avaluadors

[Graella d'avaluació Entrevistes TFG \(1\).pdf](#)